

Воювати — не будувати?

Передчуття виборів — провісник кінця війни?
» стор. 4

І до ворожки не ходи

Оприлюднені попередні підсумки роботи економіки України минулого року та прогнози на 2023 рік
» стор. 8

Перелякана Феміда

Головна інтрига для мешканців Полтавської громади: обере суд голові міської ради Олександр Мамаю запобіжний захід чи ні
» стор. 5

Україна молода

Середа, 11 січня 2023 року

№2 (5914)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 36,568 грн
1 € = 39,082 грн

Шамани у рясах

У день Різдвяної служби церковні клірики осквернили могилу митрополита Володимира Сабодана чорним обрядом вуду

» стор. 6

Українці намагаються вигнати дух сатанинства з Успенського собору.
Фото з сайту uk.wikipedia.org.

Поспішіть передплатити «Україну молоду» на лютий

11 стор.

Епіфаній
Митрополит Київський
і всієї України

«Як Священноархімандрит Кисво-Печерської лаври я звертаюся до братії монастиря: настає час остаточно звільнитися від неканонічного владарювання над вами москви та її слуг, послідувати Томосу, розпочати нову сторінку буття Лаври як справді чернечої обителі, відданій служінню єдиній Христовій Церкві та ближнім своїм — українському народу».

Людмила НІКІТЕНКО

■ ЕКОНОМІКА

І швець, і продавець

Майже 20 підприємств переїхали до Черкас із гарячих точок

Наразі в місті над Дніпром уже відновили свою роботу й успішно працюють, виготовляючи свою продукцію, майже два десятки підприємств із регіонів, охоплених активними бойовими діями. За словами директорки департаменту економіки та розвитку Черкаської міської ради Ірини Удод, міська влада зацікавлена у залученні до спільної роботи всіх секторів економіки, тож готова допомагати у відновленні роботи підприємствам на території міста і приймати представників бізнесу, що не можуть вести свою діяльність у зоні бойових дій та готові переїхати до Черкас.

З 11 квітня минулого року Черкаську область включено в урядову програму релокації підприємств. Тож ті з них, що перебралися сюди у рамках цієї програми, мають різноманітні види діяльності. Зокрема, це

виробництво і торгівля побутовими електротоварами та електронною апаратурою, виробництво фармацевтичної продукції та загальна медична практика, швейне виробництво, транспортні послуги, оптова торгівля, є навіть телерадіокомпанія.

«Серед успішних прикладів відновлення діяльності виробництва на території міста Черкаси — одне з підприємств швейної галузі. Воно переїхало до нас із Херсона», — розповідає Ірина Удод.

Ця компанія, пояснює вона, існує дев'ять років і входить до

п'ятірки лідерів України з виробництва одягу для найбільших українських холдингів. Серед персоналу, що працює на підприємстві, 20% — це внутрішньо переміщені особи з різних областей. На черкаському підприємстві нині задіяно 80 швачок. Найближчим часом планується збільшити кількість працівників до 200—250 осіб.

Як наголошує перший заступник черкаського міського голови Сергій Тищенко, незважаючи на численні перешкоди, релокований бізнес перелаштовується під нові реалії, шу-

У Черкасах трудяться швачки релокованого підприємства з Херсона. Фото надане Черкаською міською радою.

кає рішення, адаптується. «Завдання нашої команди на чолі з міським головою Анатолієм Бондаренком — підтримувати як місцевий бізнес, так і підприємств, які переїхали до нас

із гарячих точок країни. Щоб країна жила, для відновлення української економіки там, де дозволяє безпека, має працювати бізнес», — підсумовує Сергій Тищенко. ■

■ НА ФРОНТІ

Пекельний схід

Героями наші захисники не народжуються, а стають у районі Бахмута і Соледаря

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Мішень у нас незмінна - окупанти, пише телеграм-канал <https://t.me/operativnoZSU>.

Неймовірний випадок стався днями на бахмутській лінії фронту. Четверо бійців Сил спецоперацій ЗСУ, атакуючи позиції окупантів, знищили 15 «чмобіків» і ще шістьох захопили у полон. «Завдяки якісному плануванню та управлінню дуже повчальний бій провела тактична група «Адам», — повідомив у фейсбуці Юрій Бутусов. — Результати операції зафіксовано на відео. Хотілося б, щоб такі бої ставали прикладом вдалої тактики малих груп у сучасній війні і такий досвід системно запроваджувався у військах».

Загалом ситуація в Бахмуті нагадує справжнє пекло. За даними Юрія Бутусова, з початку нового року тут триває безперервний контактний бій на близьких дистанціях, який веде 46-та бригада у складі десантно-штурмових військ ЗСУ. «Соледар — морозний, але тут не помічаєш холоду, життя проходить або в теплих підвалах, або переміщеннями до позицій та укриттів, — пише він. — Тут кипить адреналін війни, і тільки братерство та повага дозволяють долати страх. Постійно чути або розриви, або стрілецьку зброю. В розбитому місті штурмові групи ведуть бої на дистанціях 20-30 метрів, усі пересуваються

від будинку до будинку зі зброєю напоготові, бо ворог постійно намагається знайти шпарини та вклинитися».

Російські окупанти кинули на Бахмутський напрямок найбільшу кількість своїх сил, військової техніки та озброєння. Особливо тут активні групи ЧВК «Вагнер». На думку аналітиків, провідник цих терористів Євген Пригожин у такий спосіб намагається довести ефективність своїх військ і вибити у кремля якісь особливі для себе преференції.

Активізувалися окупанти також на інших ділянках східного фронту. «Наразі дуже тяжко у Соледарі, — повідомив політолог і офіцер бригади спецпризначення ім. Івана Богуна Тарас Березовець. — Ситуація там навіть гостріша, аніж у Бахмуті. Противник атакує малими групами, як правило, до восьми осіб, озброєних стрілецькою, РПГ та «джмелями». Атаки на наші позиції йдуть нескінченними хвилями».

У свою чергу, голова Луганської ОВА Сергій Гайдай повідомив про запеклі бої в районі Кремінної. Російські війська перекинули сюди

кілька десантно-штурмових батальйонів та важку техніку для утримання лінії оборони. За даними росЗМІ, ЗСУ готуються до відновлення наступу на Лиманській ділянці на захід від Кремінної і концентрують техніку в районі Терного. Бойові кадри з геолокацією показують дуель між російськими та українськими танками біля Діброви, що вказує на успіхи наших захисників на лісовому масиві в захід від Кремінної.

Не менш вражаючих успіхів досягли і українська артилерія та авіація. За даними Генштабу, лише 8 січня ці підрозділи ЗСУ завдали 12 ударів по зосередженню ворога, двох позиціях ЗРК та складу боєприпасів. З початку року горіли також склади пально-мастильних матеріалів окупантів, зенітно-ракетні комплекси та два райони зосередження живої сили. Наразі підрозділи Сил оборони відбивають атаки окупантів у районах населених пунктів Білогорівка, Червонопопівка, Кузьміне Луганської області та Соледар, Білогорівка, Підгородне, Бахмут, Кліщіївка, Водяне, Курдюмівка, Майорськ, Мар'їнка і Победа Донецької області. ■

■ КРИМІНАЛ

Хай би йому засліпило

Передавав ворогу інформацію про ЗСУ

Людмила СУПРУНОК

На Черкащині СБУ запобігла витоку до ворога інформації про розташування об'єктів Сил оборони. Як повідомили «УМ» в управлінні СБУ в Черкаській області, контррозвідники спецслужби встановили мешканця Черкащини, який поширював дані про розташування військових об'єктів та місць дислокації сили і техніки ЗСУ.

«За даними слідства, мешканець регіону після початку повномасштабного вторгнення переслав через телеграм-канали фото з геоданими, які дають можливість ідентифікувати військовий об'єкт, поширював дані про дислокацію, систему охорони, а також розташування місць зберігання боєприпасів», — розповідають правоохоронці.

За їхніми словами, було встановлено, що чоловік розповсюджував відомості, які не розміщували у відкритому доступі ні Генеральний штаб ЗСУ, ні Міністерство оборони України, ні інші уповноважені державні органи. Поширену закриті інформацію про об'єкт Сил оборони на Черкащині, ймовірно, ворог використав

під час завдання прицільних ракетних ударів.

Крім того, наголошують у спецслужбі, у повідомленнях інформатор вказував, що шукає шляхи «переходу» на бік загарбників, щоб воювати проти України. Під час обшуків за місцем реєстрації та проживання зловмисника правоохоронці виявили його мобільний телефон із доказами передачі відомостей про військовий об'єкт регіону.

«Наразі слідчі СБУ повідомили любителю «руського міра» про підозру за ч. 2 ст. 114-2 (поширення інформації про переміщення, рух або розташування Збройних сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, за можливості їх ідентифікація на місцевості) Кримінального кодексу України», — зазначають у черкаському обласному управлінні СБУ.

Спецоперацію з викриття зловмисника проводили контррозвідники СБУ Черкаської області спільно зі співробітниками Військової контррозвідки за процесуального керівництва Черкаської спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері Центрального регіону. ■

■ ДОВКІЛЛЯ

Шишкосушарка працює

Заготовили понад 64 тонни лісового насіння

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині нині триває заготівля насіння сосни звичайної: у держлісгоспах переробляють шишки та висушують їх у шишкосушарках. Як повідомила «Україні молодій» Наталя Сегада з Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства, вже готове насіння зберігають у закритих ємностях у спеціальних холодильних камерах.

Загалом, зазначає пані Наталя, черкаські лісівники торік заготовили понад 64 тонни лісового насіння дуба, сосни, липи і навіть сливи, вишні та абрикоси. Тож усі лісгоспи Шевченкового краю успішно підготувалися до весняної лісокультурної кампанії, зібравши 64 тис. 542 кілограми лісового насіння.

«Минулоріч сприятливі погодні умо-

ви в нашому краї позитивно вплинули на врожайність насіння дуба. Тож лісівники Черкащини виконали план із заготівлі жолудя для забезпечення подальших лісогосподарських заходів, зібравши його 48 тис. 161 кілограм», — каже Наталя Сегада.

Також, говорить вона, лісгоспи заготовили 15 тис. 244 кілограми насіння горіха чорного, який добре росте в кліматичних умовах Черкащини та має цінну деревину. І отримали уже 491 кілограм насіння сосни звичайної.

«Решта — це насіння інших супутніх деревних порід, таких як горіх волоський, ясен, береза, клен, липа, слива, абрикос, вишня», — підсумовує Наталя Сегада.

Протягом зими насіння зберігатиметься у необхідних умовах. А навесні його висіватимуть у лісових розсадниках. ■

РЕЛІГІЯ

Божий храм без нечисті

Як Києво-Печерську та Почаївську лаври повернути українському народу

Тарас ЗДОРОВИЛО

Одним із чинників, які призвели до повномасштабного російського вторгнення в Україну у 2022 році, є понад трьохсотлітнє панування на наших теренах московської церкви, яка засмічувала мізки багатьом найважливішим українцям. Довга дорога до істинного храму ще далека до завершення, адже найбільші українські святині — лаври на заході й у центрі України — ще фактично перебувають під контролем УПЦ МП.

Злочинні укази часів азірових-януковичів на десятиліття віддали ці історичні святині у безоплатне хазайнування в них феш-бешним попом. До прикладу, засновані в XI столітті об'єкти нижньої Києво-Печерської лаври (за часів князювання в Києві Ярослава Мудрого — за сотню років до того, як було засновано Москву) віддані у безстрокову оренду, а Почаївська лавра, заснована киянськими ченцями у XIII столітті, — в оренді у москвитів до 2052 року.

І в договорах так прописано, що фактично держава не може ініціювати їх розірвання навіть у судовому порядку. Тож, щоби не порушувати навіть казуїстичні юридичні норми, виходом із ситуації може стати перевірка на дотримання пам'яткоохоронного законодавства. Адже не секрет, що будівництво на територіях лавр ішло повним ходом.

Як заявила заступниця голови комітету ВРУ з питань гуманітарної політики Євгенія Кравчук, держава розслідуватиме будівництва на території Києво-Печерської та Почаївської

лавр. «В Указі президента щодо введення в дію рішення РНБО від 1 грудня 2022 року про діяльність релігійних організацій та застосування санкцій є кілька пунктів, зокрема і провести перевірки, і розібратись із держмайном», — зазначила депутатка.

Крім того, віднедавна очолювану Віктором Єленським Державну службу з етнополітики та свободи совісті, яка опікується питаннями діяльності релігійних організацій, віднесли в підпорядкування Кабміну. Ця Держслужба має також перевірити статут УПЦ МП, адже навіть деякі їхні священники кажуть, що «всі попередні заяви керівних органів — це окаянілля», а насправді зв'язки з росією і далі залишаються, вони і далі входять у Синод РПЦ.

«Депутати давно цікавились у правоохоронних органів, де кримінальні справи, підозри тощо. І я дуже тішуся, що СБУ останнім часом активно працює, бо там є над чим працювати. Кожен обшук — це суцільний «руський мір», портрети гундяєвих, російські паспорти і купа готівки в сейфах», — зазначила Кравчук.

Водночас у Комітеті гуманітарної політики ВРУ наголошують, що це дуже чутлива сфера. Із соцмереж та медіа може здаватися, що все дуже просто і є швидкі рішення. Але важливо не допустити неправильних кроків, які заженуть релігійні громади в підпілля, ізоляцію та переведуть у дискурс про дискримінацію та страждання за віру.

«Звісно, ми враховуємо всі думки та толерант-

Історична подія — святкова літургія 7 січня ПЦУ в Успенському соборі Києво-Печерської лаври. Фото з сайту romisna.info.

ні до різних позицій, адже ми рухаємось у Європу, але якщо це питання нацбезпеки — держава зобов'язана втрутитись. Я сподіваюся, що в 2023 році питання діяльності релігійних організацій буде врегульовано на законодавчому рівні і таким чином, щоб потенційне оскарження в апеляції чи ЄСПЛ було безуспішним», — наголошує заступниця голови Гуманітарного комітету.

Держава готується до можливих оскаржень з боку релігійних громад — це може стосуватись і законодавчого обмеження загальною, і питання оренди майна. Там, де закінчується термін дії договору оренди, — питання вирішене, але у випадках з довгостроковою орендою об'єктів можуть бути нюанси.

Хоч би як далі розвивалися події, але зранку 7 січня після кількасотлітньої «перерви» у головному храмі столичної лаври — Успенському соборі — предстоятель ПЦУ Єпіфаній звершив богослужіння з нагоди Різдва Христового за старим стилем. Це стало

можливим після того, як держава повернула у свою власність два ключові храми Києво-Печерської лаври — Свято-Успенський собор і Трапезну церкву, хоча наразі й не відомо, чи будуть ці храми передані в тривалу оренду ПЦУ.

На службі в Успенському соборі зібралися понад тисяча вірян. Для тих, хто не вмів виступити всередині, на вулиці встановили екран, на якому транслювали богослужіння. Попри мороз, на територію лаври прийшло багато людей, було організовано пропускну систему — бо ж відбувалася історична подія у 318-й день жорстокої повномасштабної російсько-української війни. Територію охороняли сотні поліцейських. Після завершення служби люди не стримували радості, адже нарешті у святині колядували українською мовою, де ще недавно прославляли «матушку-рассію».

Зауважимо, що Свято-Успенська Києво-Печерська лавра з 1990 року входить до списку об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО. ■

ДОБРА СПРАВА

Люди — не звірі

У Смілі з колодязя врятували цуцика

Командир відділення Володимир Зіменков із врятованим цуциком на руках. ФОТО з фейсбук-сторінки Аліни Іваненко.

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині у місті Сміла добрі люди витягли з колодязя наляканого і змерзлого цуцика. Як розповідає волонтерка Аліна Іващенко, це маленька історія великого порятунку.

«На підприємство, де я підготовую собак, «дуже хороші людишки» принесли маленьке цуценя. Великі собаки загнали його, і воно впало в каналізаційний люк глибиною шість метрів», — обурюється пані Аліна. Мовляв, нікому до собачати не було діла: ні працівникам, ні перехожим. Усі чули, як мале плаче і виє, але ж «ну що ж, це життя, здохне — то здохне, така доля у нього».

«Ми всіх підняли на ноги і завдяки нашим дівчатам-волонтеркам Юлії Данильченко, Людмилі Дячок, Юлії Назаренко та хлопцям-пожежникам малечу дістали. Воно налякане, мокре, голодне, але врятоване», — говорить Аліна Іващенко. І додає: «Хлопці-пожежники, я не знаю вас, але вдячна вам від усього серця, у великий день напередодні Різдва ви зробили таку гарну справу. Дякую вам, рятівники, ви неймовірні».

За словами волонтерки, чотирилапий зараз у Людмили Миколаївни, в теплі і добрі. Йому шукатимуть доброго господаря.

Як розповіла «Україні молодій» Ірина Лисенко зі Смілянського районного відділу ДСНС, на виклик із порятунку цуцика по вулиці 40 років Перемоги виїжджали пожежники-рятувальники 2-го відділення 12-ї державної пожежно-рятувальної частини — командир відділення Володимир Зіменков (на фото він із цуциком на руках), пожежник-рятувальник Марк Хрипливий, водій Олександр Чубенко. Керівником рятувальної операції був Ярослав Круть. ■

ПІСЛЯ ОКУПАЦІЇ

Червоний ніс Пімбо

Перед дітлахами Харківщини виступив Марко Родарі, внук автора книги «Пригоди Цибуліно»

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Уже вдруге з початку повномасштабної війни Харківщину відвідав відомий італійський клоун Пімбо, який є онуком автора дитячого бестселера «Пригоди Цибуліно» Джанні Родарі. Вперше пан Марко приїздив в Україну у вересні минулого року до щойно звільненого Ізюма, а тепер виступив у селищі Дергачі та в обласному центрі.

Його аудиторією знову стали діти, які ще не забули життя в рашистській окупації. Усмішки на їхніх обличчях з'явилися одразу після виходу артиста на сцену. «Я

гастролюю по всьому світу, озброївшись червоним носом, — пояснив він дитячу реакцію на свій вихід. — Хочу, аби небо посміхалося там, де падають бомби».

І це не порожні слова. До України клоун Пімбо підтримував малечу в гарячих точках Іраку, Сирії та Палестини.

За словами Марка, діти, які пережили війну, відрізняються від своїх ровесників очима, сповненими нещастя і глибокого суму. Саме тому своїми гастролями він намагається привернути увагу світової спільноти до цього лиха. «Я звертаюся до всього сві-

Італійський клоун Пімбо — внук автора дитячого бестселера «Пригоди Цибуліно» Джанні Родарі. Фото з сайту objectiv.tv.

ту, — каже він. — І перш за все прошу зупинити цю війну для дітей, заради дітей і заради їхніх посмішок. Це моє пряме призначення. Я — клоун. І я повинен це зробити — звернутися до всіх».

Пан Марко також повідомив, що приїзд в Україну для нього — непрості гастролі, оскільки Харків і прифронтові міста регіону часто обстрілює російська армія. «Звичайно, мені було дуже страшно, — зізнався він. — Але мені страшніше за дітей, а не за себе. А також за всіх людей, які жи-

вуть у цих містах. Звісно, я бачив не лише зруйновані міські будівлі, а також пошкоджені села і вулиці. Але це — війна».

Родарі розважав глядачів веселими фокусами і неймовірними історіями, створюючи атмосферу магії і чудес. «Дві сотні дітлахів нашої громади отримали неперевершені емоції, — повідомила пресслужба Дергачівської міськради. — Вони щиро раділи та веселилися, плескали у долоні, сміялися і активно повторювали рухи, які показував їм чудовий клоун Пімбо». ■

ІНТРИГА

Воювати — не будувати?

Передчуття виборів — провісник кінця війни?

Тетяна ПАРХОМЧУК

Робота виборчого перфоратора ще не очевидна, але відчутна вібрація вже пішла. Природно, що політична модель України в умовах війни вимушена переформатовуватись. Водночас війна (насправді вона почалась у 2014 році) ніколи не була причиною для чималої кількості українських політиків змінити своє ставлення до держави та змістити акценти в роботі з виборцями. На жаль, наша сьогоднішня битва за волю і незалежність стала ще однією темою для маніпуляцій на шляху до влади і обнулення опонентів. Отже, планета аплодує президенту України Володимиру Зеленському: і через його нинішній вектор діяльності, й усупереч тому, що він робив чи не робив до війни. Адже насправді це завдяки нашим мужнім, неперевершеним ЗСУ, волонтерам, громадянському суспільству Зеленський отримує аплодисменти для незламного українського народу. Ми ж наразі скануємо політичний ландшафт України. Бо в діях декотрих політиків уже читається: вибори!

Запобіжник виборчих перегонів

Наразі найпотужнішими гравцями зі здоровим потенціалом справжніх політиків вбачаються військові. Ймовірно, люди в формі будуть у кожній партії, а от чи буде нова політсила, ядро котрої складуть сьогоднішні захисники України, — питання. Адже владі не вигідно, щоб військові утворили власний партійний конгломерат, тому, аби понизити градус популярності, їм можуть робити публічні закиди. Скажімо, не так воювали, щось не те робили... Згадаймо про нещодавню кримінальну справу проти генерала Кривоноса — за те, що він захистив (!) аеропорт Жуляни. А що, він мав наказати виставити прапорці, щоб російські десантники бачили, куди їм висаджуватись?

І по закінченні війни тим, хто здолав ворога й відвоював Україну, можуть додати: нам треба державу будувати, а ви ж не будівельники, ви — військові.

Водночас до команди президента Зеленського після війни також знайдеться низка претензій.

Наразі ж рейтинг у президента та його влади достатньо високий. У першу чергу тому, що відбулась узурпація медіапростору. І це ще один показник того, що влада ґрунтовно готується до виборів.

То коли ж вони можуть бути? У пошуку відповіді варто вслухатись у слова головного розвідника країни, генерал-майора Кирила Буданова, який в інтерв'ю іноземним ЗМІ сказав, що війна може закінчитись навесні цього року.

Це не може не тішити. З одного боку, з'явилась надія на швидке, повне й остаточне повалення надзорського загарбника — путінської росії. З іншого — закладається підозра, що нас втягують у певний переговорний процес (що стане компромісом?) і за цей період (ймовірно, в травні-червні) скасують воєнний стан, аби почались виборчі переговори.

За даними декотрих інсайдів, ЦВК отримало завдання готуватися до чергових виборів, які, згідно з Конституцією України, мають відбутись восени 2023 року.

Ну і головний канцлер офісу президента Андрій Єрмак нещодавно стверджував, що Зеленський має і повинен іти на другий президентський термін. Так, доки рейтинг високий, бо хто знає, як і куди через пів року повернуть глоблі політичного фарту?

Шалом, грошовиті православні!

У бюджеті саме на вибори восени гроші ще не закладені, ймовірно, аби передчасно не видавати інформацію і не дати суспільству розжувати цю поживу до неприємного присмаку. Але це не проблема: за потреби нардепи проголосують.

Водночас ресурси вже збирають. Неможливо забути скорботну печатку: «Ми в жопі!» — на злегка розгубленому розкішному обличчі православного агента кремля Паші Мерседеса, коли його не пустили на територію Києво-Печерської лаври.

Чимало аналітиків у цих діях вбачають не лише боротьбу з відверто ворожою пропагандою та підтримкою кремлівського окупанта, а й прагнення взяти під контроль структури московського патріархату, щоб використати цей ресурс на виборах.

«Саме тому удар від влади пішов по фінансах цієї контори, — вважає політичний експерт Андрій Рева. — Спочатку під санкції потрапив головний спонсор РПЦ в Україні, Новинський, а потім «зелені» вилучили з користування Паші Мерседеса головні храми Києво-Печерської лаври».

За даними декотрих інсайдів, ЦВК отримало завдання готуватися до чергових виборів, які, згідно з Конституцією України, мають відбутись восени 2023 року.

Окрім фінансового, це ще й питання додаткових політичних бонусів від реально патріотичного електорату. Незважаючи на те, що кримінальні справи, порушені ДБР проти п'ятого президента України Петра Порошенка за отримання Томосу й створення ПЦУ, ще не закриті.

Неможливо обійти увагою і роботу «рожевих понів», котрі заповнили ефір «хорошими рускімі» й готуються осідлати ОПЗЖшній електорат Нестора Шуфрича для походу на вибори. Одіозний політик змушений викластись по повній і підтримати владну команду, бо ніщо так не міняє позицію у житті, як три кримінальні справи. Та й клацання запобіжника біля колінної чашки також розвертає погляди на 180 градусів.

Нові виборчі стежки в старих хуторах

Ймовірно, шляхи до влади СН у цьому сезоні складатимуться більш предметно. Принаймні є свій адмінресурс.

Варто нагадати, що віртуальна партія Зеленського, за відсутності мережі своїх членів по областях, отримала більшість у парламенті, тому що використали

ла чарівну силу соцмереж та інтернету.

Не забуваймо також, що чимало віддавали голоси за Зеленського, аби не за Порошенка. Тут уже спрацював Голобородько.

Щодо роботи парламенту після 24 лютого 2022 р. Перші його рішення були зрозумілі, добре продумані. Явно готувались заздалегідь. Потім ми не бачили роботи нардепів понад 100 днів повномасштабної війни. Де вони були? У стані стресу за кордоном?

Згодом, після розносу політиків Зеленським, народні обранці продовжили роботу. Проте не лише в сесійній залі. Дехто — на бігбордах, а дехто й неподалік бойових позицій, одні — допомагаючи фронту, інші — демонструючи непристойний бік українсь-

Цілком імовірно, вона навіть має доступ до державної таємниці.

Але вважати, що вона — «комісар», якого прислали спостерігати за діями військових, чи що саме вона керує операцією — це дискредитація військових. Що це: бажання показати, що ні Головнокомандувач Валерій Залужний, ні командувач Операцією об'єднаних сил, ні командир на місці нічого не варті і підпорядковуються тільки політикам і політичним цілям?

Але саме це і відрізняє нас від росія!

Російська армія діє задля досягнення політичних цілей, і саме політична мотивація визначає, які завдання ставлять командири. Українська армія керується військовою доцільністю, політика відсутня в діях командирів.

Опозиційний запал у режимі очікування

Опозиція? Вона ще не задає необхідного запалу для дискусії, тому що війна. Потрібно довести справу до кінця: розвалити вцінт, до останньої цеглини фундамент цього неадекватного, агресивного сусіда — росії. Нехай вже відкушують шматки, що вважають своїми, Фінляндія, Японія, Китай... А останній, попри те, що давно підім'яв російський Урал, узагалі має чималий апетит на нові землі рф. І не США, як брешуть пропагандисти кремля своєму затурканому народу, а саме Китай розгойдує підтримку-непідтримку рф, в очікуванні повного знекровлення і виснаження росії, аби заволодіти значною її територією. От із ким у росіяні тожність і зчіпка корінням.

Отже, фактор війни спричинив переформатування опозиційних сил. А монополізація влади ЗМІ позбавила опозиційних політиків доступу до широкої аудиторії українців. Ну не всі в невеличких містах і селах сидять у ютубах. До речі, потреба нового дихання друкованих ЗМІ зараз надзвичайно велика.

Водночас окремі фрагментарні образи воєнного часу опозиційних політиків зуміли пробитись на загал, вони й стануть у нагоді на парламентських виборах.

Петро Порошенко стримує своїх прихильників від гучної критики влади, незважаючи на

всі зашквари Банкової щодо нього. Він просто видає в ефір мінірепортажі зі своїх волонтерських буднів.

Віталій Кличко по-чемпіонськи б'ється за Київ і киян на рингу війни, тому йому не до політики. Але про політику не дають йому забути політтехнологи Банкової, а киянам — про те, що Кличко — політик, намагаючись дискредитувати чинного мера столиці.

Сергій Притула, хоч зараз і не так активно присутній у соцмережах зі звітами своєї волонтерської діяльності, але принаймні всі знають, чим він займається і що партія «24 серпня» — це партія відомого шоумена й політика.

Досвідчений політик Юлія Тимошенко використовує традиційні засоби PR. Робить чимало виїзвів у різні міста, періодичні політичні заяви в ЗМІ, намагається виїти на зарубіжну аудиторію. Чи є перспектива розширення стійкого електорату Юлії Тимошенко в нинішніх умовах — сумнівно.

Експікер Дмитро Разумков демонструє саме політичні ініціативи: на початку повномасштабного вторгнення робив закид владі про неготовність до війни та помилки, допущені Банковою; потім вимагав припинення транзиту через Україну російського газу та конфіскацію його решток. Він формулює альтернативи конкретним особам при владі, демонструючи свій політичний потенціал.

Отже, ядро опозиційної політики наразі залишається таким, як до початку повномасштабного вторгнення.

А підготовка до виборів іде. І робити влучні заяви опозиція також готується. Бо якщо говорити про претензії до чинної влади, а підстави для них є, то опозиційні політики прекрасно розуміють, що цього разу говорити треба влучніше й ґрунтовніше, аніж як про стиль 95-го кварталу. Адже спонтанно погарячкувати, під момент, — це вже не про сьогоднішнього Зеленського. Наразі він усе робить більш сплановано і навіть обґрунтовано.

Як? Це інше питання, яке і має аналізувати опозиція.

А наразі війна змушує стримуватись та тримати політичну інтригу. ■

ГУЧНА СПРАВА

Перелякана Феміда

Полтавські бюджетники взяли голову міської ради Олександра Мамаю на поруки, а судді не можуть взяти його під варту

Ганна ВОЛКОВА

Октябрьський районний суд Полтави другий раз поспіль не наважився винести рішення щодо Мамаю, якому інкримінують несанкціоноване поширення інформації в умовах воєнного часу.

Здати ворогові все: «явки, адреси, паролі»

Нагадаємо, прокуратура інкримінує йому несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану (ч. 2 ст. 114-2 ККУ). Цією інформацією він поділився з журналістами під час брифінгу після засідання виконкому ще 15 грудня. А саме, розповів про формування нової військової частини, яка дислокуватиметься (назвав, де саме), у складі якої служитиме певна кількість (назвав цифру) командного складу. Повідомив також, де будуть розселятися військовослужбовців. Заявив про сферу її впливу і на якому етапі перебуває процес формування підрозділу.

Одразу, як тільки місцеві електронні ЗМІ розповсюдили цю новину, я готова була закидати кацями своїх колег. Бо заради чого поширювати такі відомості у воєнний час? Заради рейтингу, збільшення кількості переглядів чи заради того, щоб здати ворогові «явки і паролі»? Ну, ляпнув щось мер, не подумавши про наслідки, але ж журналісти мають «фільтрувати базар».

Трохи остеригнувши, подумала: ок, журналісти лише поширили інформацію, оприлюднену офіційною особою й, згідно із законом, не несуть за неї жодної відповідальності. А ось СБУ повинна відреагувати на заяву міського голови.

Через деякий час соціальні мережі вже кипіли від обурення. «Ще б геолокацію дав. Напишіть поіменно командний склад частини і коли заїжджають». «Ніхто не дасть гарантії, що після цього сюди не буде прильотів. Будемо чекати «мопедів»?». «Невже й тепер СБУ не помітить, що «красивий» (прізвисько О. Мамаю) — сепар і працює на паРашу, спілкуючись з куратором Киву? Може, пора його закрити?».

Служба безпеки на цей раз відреагувала на заяву міського голови, і 29 грудня її співробітники прийшли в його робочий кабінет, щоб провести слідчі дії й вручити підозру у скоєнні правопорушення.

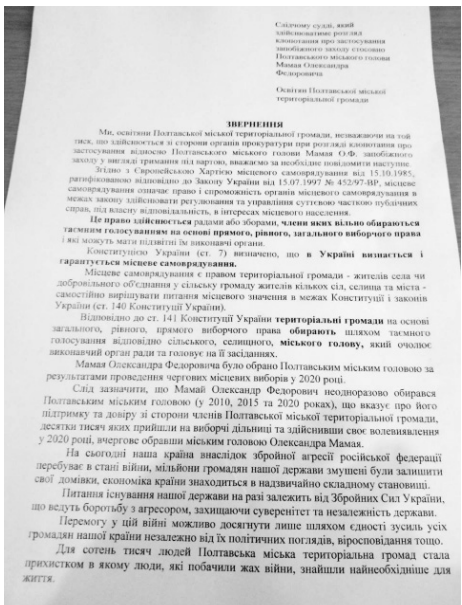
«За даними слідства, фігурант поширив відомості, які до цього не перебували в публічному доступі й не поширювалися Генеральним штабом Збройних сил Мініборони та іншими уповноваженими на це державними органами. Санкція статті передбачає покарання у вигляді позбавлення волі до 12 років», — прокоментувала подію пресекретарка обласного управління Служби безпеки Інна Усова.

До президента — по захист

Мамаю, звісно, не погодився з висунутими йому обвинуваченнями й 3 січня зібрав журналістів, щоб донести свою правду до громади. На брифінгу він також зачитав звернення до президента, в якому попросив того захистити його від політичної розправи. Суть виступу Олександра Федоровича зводилась до того, що він ні в чому не вин-

Мамаю завжди співпрацював з колаборантом Киву.

Листи на підтримку Мамаю бюджетників змушували підписувати під тиском.

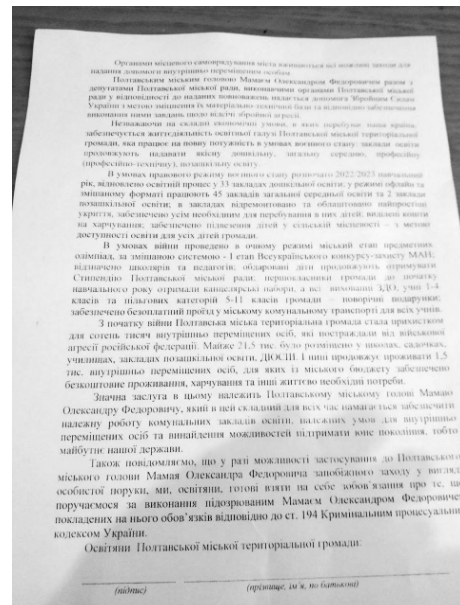
ний, що не розповсюджував військової таємниці, бо це начальник військової адміністрації Дмитро Лунін перший, ще 25 жовтня, повідомив інформацію про розташування військової частини у Полтаві. Тому, якщо на те пішло, на лаві підсудних разом з ним має сидіти й Лунін.

Юридичний департамент Полтавської ОВА заперечив. Мовляв, інформацію про формування нового зенітно-ракетного полку Повітряного командування «Схід» було оприлюднено на офіційній фейсбук-сторінці цього командування 25 жовтня, після чого вона була опублікована на ресурсах Полтавської ОВА. При цьому Дмитро Лунін не вказував жодних деталей щодо розташування командування, особового складу й можливих переміщень військових і техніки ЗСУ. А саме на це натякав у своїх заявах Олександр Мамаю.

«Звернення Мамаю до президента і пресконференція — сюр!» — висловила з цього приводу депутата міської ради, керівниця ГО «Нова Полтава», волонтерка «Полтавського батальйону небайдужих» Юлія Городчаніна. Прочитую її пост у фейсбукі.

«Людина, яка відкрито каже: «Буду порушувати закон, якщо знаю, що мені за це нічого не буде», раптом апелює до законності.

Мер разом із пресслужбою всю ка-

денцію ігнорують журналісти, їхні запити, а тут раптом просить публічності.

Хвалиться, що Полтава виділила найбільше коштів військовим. Кому нагадати, після скількох скандалів і вимог опозиційних депутатів і військових це відбулося? Тільки після того, як відбили Сумщину (бо певно, що чекав уже своїх) і після спільного звернення депутатів, військових та волонтерів про введення військової адміністрації. До того мер саботував виділення допомоги військовим.

Каже, найбільше допомагає переселенцям? Знайшов просто, на якій темі можна заробити і маніпулювати, бо як же депутатам проголосувати проти. Програма підтримки ВПО — це суцільна корупція, де мер і К^о намагалися нажитися на всьому: тушківці, лавках, генераторах. Нагадаю, програму засекретили, щоб ніхто не бачив схем. Тобто допомога ВПО секрет, а де розмішуватимуться військові — ні?! Якась паралельна реальність.

На одинадцятому місяці повномасштабного вторгнення захищає пам'ятники радянським генералам-окупантам, закликає не голосувати за оборону московської агентурної церкви, навіть після всіх результатів обшуків СБУ.

Атаку російських дронів на Полтаву називає «вразливою негодою».

Дочка мера має досі бізнес у росії.

Минулого разу, коли йому висловили недовіру, єдиний, хто прийшов його захищати, був колаборант-недоумок Кива. Чи знайдеться хтось в Україні цього разу?».

Полтавці обурені, судді переполохані, а бюджетникам «викручують руки»

Полтавці вкрай негативно зреагували на відеозвернення Олександра Мамаю до президента, яке він розмістив на своєму телеграм-каналі. Буквально за кілька годин під ним з'явилося майже 10 тисяч дизлайків. Зрештою, мер змушений був видалити його і залити по новому, без можливості ставити негативні реакції.

Та геть емоції! Якщо вже прокуратура на основі зібраних УСБУ фактів висунула посадовій особі підозру, то на це має відреагувати суд. Другого січня прокурор Антон Столітній погодив клопотання слідчого СБУ у Полтавській області про обрання підозрюваному посадовцю Полтавської міськради запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Суд протягом 72 годин мав відреагувати на це клопотання і взяти міського голову під варту та відсторонити його від посади строком на два місяці. Це безальтернативна вимога закону в умовах воєнного часу. Та як би не так! В Октябрському районному суді Полтави не знайшлося жодного слідчого судді, який узяв би на себе сміливість виконати вимогу закону. Протягом двох днів одразу п'ятеро суддів відмовилися розглядати справу Мамаю, послаблючись або на технічні причини, або беручи самовідводи. Щоб вийти з цього правового тупика, матеріали були передані до Апеляційного суду Полтавської області, який мав би призначити розгляд справи в іншій судовій інстанції. Після цього тупик став ще безвихіднішим. Бо суддя Апеляційного суду Лариса Хіль ухвалила рішення про повернення матеріалів справи знову до Октябрського суду.

Про підкуп суддів з боку міського голови у Полтаві давно ходять уперті чутки, тож система, схоже, з усіх сил гальмує процес. Достеменно відомо, що Лариса Хіль, наприклад, у 2017 році (за мерської каденції Олександра Мамаю) отримала ордер на службову квартиру, яку згодом приватизувала.

Тим часом Мамаю включив ще один важіль впливу — бюджетників. Керівники шкіл, вишів, дитсадків, лікарень, бібліотек тощо отримали вказівку «згорі» зібрати до 9 січня (на цей день в Октябрському суді був знову призначений розгляд справи Мамаю) підписи на підтримку міського голови. З управління міськвиконкому їм передали вже готовий текст, у якому міститься багато гарних слів про хороші справи Олександра Федоровича і про те, що вони проти відсторонення його з посади, і що в разі чого, готові взяти його на поруки.

Все це було б смішно, якби не було так сумно. Усім відомо, що Мамаю завжди робив ставку на безвольну й залежну від нього бюджетну сферу. Подейкують, за тих, хто відмовлявся ставити свій підпис під листом, розписувалися керівники, оскільки боялися втратити роботу. Але, зрештою, страх бюджетників за «місце під сонцем» переміг страх жити далі під керівництвом можновладця. І в суд було доставлено стоси підписів за Мамаю. «Я навіть не сподівався на таку сильну підтримку. Ваша віра в мене дає мені сили боротися далі», — розчудився Олександр Федорович, який зник вигравати вибори підкупом та фальсифікацією. Так само сфабрикував і на цей раз підтримку громади — збираючи фальшиві підписи до суду та корегуючи соцмережі.

Ну, а в суді традиційно не знайшлося судді, який узяв би на себе відповідальність прийняти рішення по меру. Справа знову відфутболена в апеляційну інстанцію.

Ось і відповідь Юлії Городчаніній, хто на цей раз захищатиме Олександра Мамаю, якщо його «кореш» Кива не може прийти за москви. Але це точно не про демократію й не про правову державу. Не за це гинуть наші хлопці на війні. ■

■ БОЖЕ Ж МІЙ!

Шамани у рясах

У день Різдвяної служби церковні клірики осквернили могилу митрополита Володимира Сабодана чорним обрядом вуду

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Безпрецедентний випадок стався на могилі митрополита Володимира (Сабодана) у день, коли у Києво-Печерській лаврі Різдвяну службу вперше проводили представники канонічної ПЦУ. Там невідомі клірики спалили два білі клобуки — головні убори, які завше носять священники митрополічного сану. Причому саме дійство було організовано так, що знавці чорних обрядів впізнали у ньому ознаки шаманства.

«З релігієзнавчої точки зору, це локалізація культу вуду, коли через артефакти, що належать або символізують конкретних людей, цим людям хочуть у магічний засіб заподіяти зло, — прокоментував ситуацію у фейсбуці відомий богослов, доктор філософських наук, архимандрит Кирило Говорун. — Імовірно, мали на увазі митрополитів Симеона та Олександра, які перейшли з УПЦ до ПЦУ».

За його словами, поганський обряд у Лаврі — своєрідна чорна меса, тобто частина більш широкого явища. Саме апеляцією до магічної свідомості священноначалля УПЦ хоче зупинити перехід своїх кліриків до ПЦУ. З цієї метою воно масово й автоматично позбавляє сану всіх, хто туди переходить. «Я довго не міг собі пояснити, навіщо їм така неадекватна канонічна міра, — каже Кирило Говорун. — А тепер, після спалення клобуків у лаврі, зрозумів, що позбавлення сану — це така собі «бойова магія». А канони та саме християнство тут ні до чого».

Свою думку з приводу бискування церковних шаманів висловила і шеф-редакторка видання «Лівий берег» Софія Кошкіна. Вона вважає акт осквернення могили фінальним дійством історії, яка почалася з того, що митрополіти головні убори там спочатку знайшли, а вже потім спалили за спеціальним обрядом. Хто їх туди підкинув і навіщо — ключове питання.

Вона припускає, що справа не минулася без наказу донедавна намісника Києво-Печерської лаври митрополита Павла (в

народі — Паша Мерседес). «Коли про знахідку стало відомо Павлу (Лебедю), він, за словами свідків (а їх було чимало), натурально перелякався, — йдеться у коментарі LB.ua — Дуже сильно перелякався. Бо одразу взяв це на свій рахунок. Мовляв, хтось із близького кола хоче його знищити. Ну добре, один клобук — для Павла, а другий — кому? Робочих версій багато. Одна з них пов'язана з відомим розписом на верхній галереї Успенського собору. Ви ж пам'ятаєте зображення під умовною назвою «я і два предстоятелі». Внизу — Павло (Лебідь) і чинний митрополит Онуфрій, над ними — покійний Володимир (Сабодан)».

Це припущення дійсно викликає певні асоціації, але все одно незрозуміло, навіщо було чинити святотатство на могилі одного з предстоятелів церкви та ще й у день Різдвяного богослужіння. «А все тому, що йдеться про чортів шаманізм, — вважає Софія Кошкіна. — Згідно з правилами вуду — чи як правильно назвати таку «обрядовість», — «подарунок» не можна переміщувати (бажано взагалі його не торкатися), а необхідно знищити саме на місці».

До речі, після акту вандалізму з ознаками чорної обрядовості в мережі з'явилося чимало повідомлень про те, що священники УПЦ Московського патріархату давно шаманять у наших храмах. Але подібні дії не викликали публічних обурень. «Впевнена, ви давно знали, що таку «магію» застосовували впродовж кільканадцяти років супроти негодних науковців Києво-Печерського заповідника, які мали необережність робити зауваження «священноначалю», — залишила коментар під дописом Кирила Говоруна координаторка Програми в Holodomor Research and Education Centre Ярослава Мутизченко. — Зокрема, коли у працівників заповідника силоміць відбирали приміщення. Їм привселюдно оголошували прокляття, зичили смерті, клікушествовали. Усі це знали. Але не зважали».

На прохання «УМ» одіозний випадок у лаврі прокоментував колишній голова юридичного відділу УПЦ

Митрополити «УПЦ МП» Онуфрій та Павло і покійний Володимир (згорі). Фреска в Успенському соборі Києво-Печерської лаври.

Фото з сайту pouynarnia.com.

Валентин Волинець, який 22 роки поспіль був адвокатом Блаженнішого митрополита Володимира. «Коли я побачив те відео, мене охопив справжній шок, — сказав він. — Як могло взагалі статися подібне дійство на могилі настільки толерантної, гуманної і духовної людини? Як відомо, предстоятелем церкви він став у результаті обрання його на історичному Харківському соборі у травні 1992 року, коли в українському православії був надзвичайно складний період, тому що стався розкол. У червні цього року рішення про його обрання було підтверджено помісним собором, який зібрався у святій Києво-Печерській лаврі. З того часу всі 22 роки митрополит Володимир упевнено, у непростих політичних, економічних, церковних, міжконфесійних умовах вів корабель УПЦ правильним курсом і завжди підкреслював те, що рано чи пізно в українській незалежній державі має бути створена помісна автокефальна церква».

За словами Валентина Волинця, монастирське життя побудоване так, що «без благословення священноначалля» там не може відбутися жодне дійство. Тому правоохоронці обов'язково повинні встановити, хто ж саме віддав той ганебний наказ. Зробити при бажанні це не так уже й складно. «Особа, яку видно на

відео, одягнена в підрясник, — каже він. — Вона має всі ознаки ченця чи особи, яка навчається в духовній семінарії або академії, який є академічним і семінарським. Можна, звісно, припустити, що це стороння особа (в чому я дуже сумніваюся), яка не отримувала благословіння священноначалля. Але ж немає жодних доказів, що вона якимсь чином перелізла через мур чи з'явилася там якимось конспіративним шляхом. Тим більше на відео чути, що проходить служба, а також видно, що біля храму проходять інші богомольці, найвірогідніше, семінаристи. І саме у цей час здійснюється такий акт наруги!»

У Валентина Волинця є запитання і до керівників УПЦ. «Невже у ваших підлеглих втрачена усіяка духовність і моральність, — каже він. — Як таке могло статися і як ви могли допустити, щоб це трапилося на могилі фактично за життя святої людини? Наразі потрібно зробити все необхідне для того, аби честь, гідність і совість митрополита Володимира була захищена і реабілітована. Жодна людина не заслуговує на такі дії на своїй могилі, а тим паче не заслуговує предстоятель церкви, митрополит Володимир».

■ АРТ-ПРОСТІР

Квіти надії

Синтез творчості британської дизайнерки-ювелірки Фібі Волш й української професійної художниці, корінної киянки Ольги Морозової

Ольга Морозова та Фібі Волш.
Фото надані авторкою

Мирослава МАКАРЕВИЧ

Цей творчий діалог розпочався з перших днів повномасштабної агресії РФ в Україні. Як результат — вишукана виставка у Garden Museum, London, яка навесні 2023 року розпочне свою подорож світом.

Британська художниця дуже вразила стійкість українців, зокрема киян. «Мені дуже хотілося створити проект із польовими квітами з незламної України, — розповідає Фібі Волш. — Мала намір саме через символізм передати історію реальної людини, людей і, врешті-решт, людства у темні часи».

Фібі почала шукати художників-киян, які були активні в соціальних мережах. Британці судилося познайомитися з Ольгою Морозовою, яка з початку березня 2022 р. почала активно працювати над своєю новою художньою серією й викладати свої роботи в інстаграмі та фейсбуці.

Ольга пригадує: «Малювати почала у бомбосховищі через кілька днів після початку повномасштабної війни. Живопис мене тримає й підтримує — завжди. Саме під час роботи відчувала, як повертаюся до себе справжньої. А тоді навколо лунали вибухи, канонади, за пів години їзди від нашого багатоквартирного будинку на лівому березі Дніпра стояли окупанти. У ті лютого-березневі дні й ночі я малювала в небі Києва Оранту, архангела Михаїла, уявляючи, що ми захищені. Першими малюнками були ескізи пастеллю, трохи пізніше дозволила собі писати олією. Так народилася серія «Ніч над Києвом». Згодом виникла серія «Укріплення міста». А коли безпекова ситуація дозволила виходити на короткі прогулянки, почала відвідувати рідні міські парки, які вкрилися шрамами від окопів».

Фібі попросила Ольгу в цих поранених війною київських парках, скверах зібрати перші весняні квіти та трави й надіслати до Великобританії. Так стартував українсько-британський арт-проект.

Британська дизайнерка розповіла українській художниці зворушливу історію тінейджерки Джейн Ліндсей, яка в Лондоні через десять років по Другій світовій війні назбирала польові квіти на землі, що була під бомбардуванням. Ці луки дикого різотрав'я стали символом відродження та надії для британців. А цей гербарій як цінна реліквія зберігається у Garden Museum, London.

«Нашими окопами навколо дому, хвала Богові, не скористалися, — ділиться Ольга Морозова. — І на них навесні, звичайно ж, вирости різноманітні трави, розквітли сонячні мати-й-мачухи, ніжно-фіолетові та білі проліски, темно-блакитноокий барвінок. Коли я надіслала київській гербарій та київські фото Фібі, вона розплакалась. Цей проект прийшов до мене вчасно, він подарував духовну підтримку, на яку я так чекала».

Британська дизайнерка створила серію з мініатюрних книжок із переробленого срібла, кожна з яких містить одну квітку, пелюстку чи листя з окопів київських парків. І все це наприкінці листопада минулого року було представлено у Garden Museum, London. Експозицію виставки у лондонському музеї доповнили художні полотна та фото воєнного часу Ольги Морозової.

Британка Фібі мріє про те, щоб цей проект набирив оберті: «Щиро прагну, щоб наша колаборація продовжувала привертати увагу до війни в Україні. Ми плануємо серію книжечок виставити на аукціон, щоб зібрати гроші для художників, які залишаються жити та працювати в Україні. Британська режисерка Кармела Корбетт зараз працює над документальним фільмом «Квіти з лінії фронту», який ми плануємо презентувати наприкінці січня 2023 року».

Творчий британсько-український тандем дизайнерки та художниці вже сьогодні розпочав роботу над новим проектом. «Уже народжується колекція Loveletter to Kyiv, — ділиться Фібі. — Колекцію буде також зроблено з квітів із гербарію Ольги. Твори трохи більше відповідатимуть моїй естетиці, будуть більш абстрактними та мрійливими й обов'язково продовжуватимуть допомагати талановитим людям України!».

Валентина КАЩЕНКО

ЩОБ ПАМ'ЯТАЛИ

Безстрашний життєлюб і воїн

Борець за українську справу із Сил спецпризначення в документальному фільмі «Андрій Жованик. Світ як воля та уява»

Багато чоловіків і жінок у камуфляжі, старші й зовсім юні, люди з дітьми — на прем'єру документального фільму «Андрій Жованик. Світ як воля та уява» у Києві в Будинку кіно зібралася повна велика зала. Тільки попередньо було трохи вільних місць. Вони ніби для тих захисників України, які незримо присутні серед присутніх, навіть віддавши свої життя за Батьківщину в борні сучасної російсько-української війни, — як 46-річний командир підрозділу Сил спецпризначення Андрій Жованик, який з 2014-го був добровольцем, а відстоював українські позиції з юнацьких літ.

Гарячий Соледар

Дипломований інженер за освітою, Андрій Жованик, киянин, не афішуючи рідних і близьких, добровольцем відправився на фронт із 2014 року, коли розпочалася новітня російсько-українська війна. Із 24 лютого 2022 року, коли російська федерація відкрито напала на Україну і війна перейшла у повномасштабну фазу, — Андрій Жованик став на захист своєї держави.

«Ми взяли до рук зброю добровольцями, жоден з козаків 5-го Легіону (Legio V) не був кадровим військовим на початку повномасштабної кампанії, — розповідає заступник командира підрозділу Сил спецпризначення Арсеній Білодуб. — Легіонери під проводом командира Андрія Жованика за пів року повномасштабної війни пройшли з боями більш як 1000 кілометрів — від Ірпеня до Чорнобиля, від Чернігівщини до Слобожанщини, Бахмут та Соледар».

На Донеччині поблизу Соледара 2 серпня 2022 року у відкритому бою Андрій Жованик загинув... Побратими Legio V — трохи більш як 20 сміливців з відважним командиром, який ніколи не боявся ворожих куль — увійшли в Соледар в середині червня. Оперативна ситуація була такою, що фактично в місці, де розташований населений пункт, оборона ЗСУ мала шпалару шириною близько 10 км. Нечисельна шпалара сміливців до початку серпня тримала оборону цього важливого вузла.

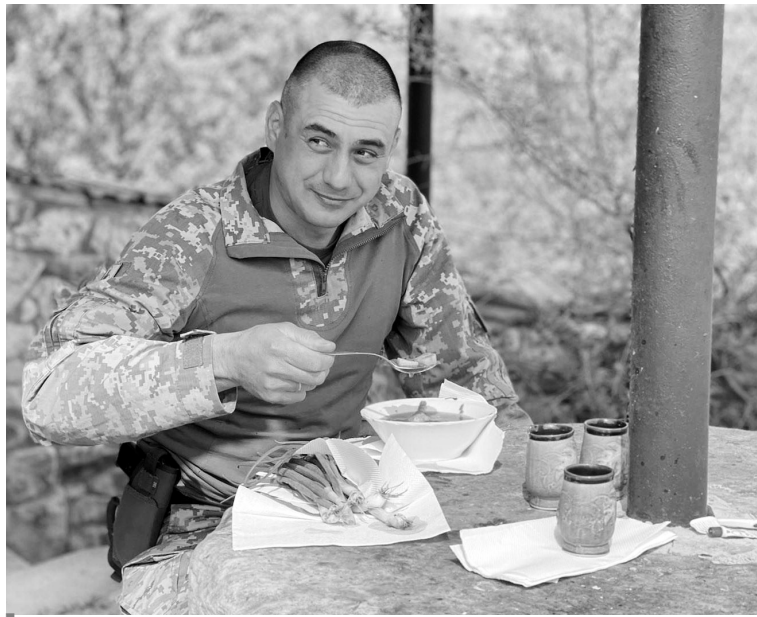
У взаємодії з бригадами, які стояли вище та нижче Соледара, налагодили ефективну взаємодію з артою та авіацією, одночасно проводили зухвалу розвідку боєм та «насапили» з мінометів. Тамтешній завод Knauf, який на тепер повністю знищений, фактично був перетворений на передовий опорний та спостережний пункт.

«Початок серпня був найгарячішим за весь період оборони Соледара, — розповідає Арсеній Білодуб. — Орки кинули всі сили на триденний штурм Соледара та заводу Knauf. У протистоянні використовували бронетехніку, танки, ствольну артилерію, РСЗВ (реактивні системи залпового вогню) та авіацію.

Саме на третій день навали, йдучи в атаку з метою знешкодити дві бмп (бойові машини піхоти) з живого силою ворога, — героїчно, в прямому стрілецькому бою від куль снайпера загинув Андрій Жованик».

У лавах добровольців з Василем Сліпаком

На бойовому шляху Андрія Жованика було багато помітних сторінок. Зокрема, разом на позиціях він був з відомим добровольцем Василем Сліпаком саме того дня, коли харизматичний львів'янин — соліст Паризької

Андрій Жованик, літо 2022 року.

Арсеній Білодуб та Андрій Жованик.

опери вранці загинув від ворожої кулі. Тоді, 29 червня 2016 року, на світанку зведені загони ДУК «Правий сектор», «Карпатської Січі» (добровольчого підрозділу, на сьогодні це 49-й Окремий стрілецький батальйон Сухопутних військ ЗСУ) та Legio V розпочали операцію, яка мала за мету взяти висоту 223 — одночасним приступом до двох боків.

Андрій Жованик тоді очолив загін козаків Legio V та «Карпатської Січі». Здолавши близько 5 км, приступом взяли ВОП (взводний опорний пункт) противника, знищивши п'ятьох опонентів. Андрій Жованик особисто зі своєї снайперської гвинтівки СВД ліквідував командира сепарів та ще двох ворогів. З іншого флангу в цей час свою смертельну кулю отримав Василь Сліпак, якому присвоїли посмертно звання Героя України.

Роман Коваль, дослідник історії Визвольної боротьби українців від початку XX століття і дотепер, член Української Гельсінкської спілки, головний редактор газети «Незборима нація» (з січня 1994 р.), президент Історичного клубу «Холодний Яр» (з січня 1997 р.), автор багатьох книжок, так відгукується про свого молодшого товариша: «Андрій Жованик — легенда націоналістичного руху. З 1989 р. він був членом Націоналістичної української спілки, найрадикальнішої української організації. Потім став членом Всеукраїнського політичного об'єднання «Державна самостійність України» (ДСУ) та Історичного клубу «Холодний Яр».

З Андрія дуже важко було видобути інформацію, він не любив хвалитися своїми героїчними вчинками. Через його маломовність я і не зміг написати про нього книгу, хоч завжди хотів це зробити. І Андрію не раз про це казав, переконував, що йдеться не про похвальбу, а про фіксування історії Визвольної боротьби».

Один з епізодів за участі Андрія Жованика Роман Коваль описує так: «Під час Майдану, коли на Київ котили пасажирські поїзди, набиті «тітушками», Андрій зі жменькою своїх друзів-снумівців вийшов на станцію Київ-Волинський, де ці поїзди призупинились, чекаючи наказу, вийшли з ланцюга-

Андрій Жованик з побратимами. Фото надані Legio V.

ми та іншими знаряддями бою і закликали «тітушок» вийти помірятися силами. Били ланцюгами ім вікна, провокували, але ті злякалися і на бій з козаками не вийшли...»

Унікальні кадри з GoPro та бодікамер

Андрій Жованик — батько трьох дітей — пішов за неборай Героем у 46 років. Процалися з Євгеновичем з позивним «Татарин» та загинув в тому ж бою Юрієм Коваленком «Сокаром» на майдані Незалежності у Києві багато сотень людей. Останню земну дорогу Воїна, за козацьким звичаєм, супроводжував кінь. На прощання командира підрозділу Андрія Жованика покрили жалобною червоною китайкою — як свого часу Шевченка. Спів журби і слави линув з бандур.

Фільм про загиблого побратима «Андрій Жованик. Світ як воля та уява» створено за ініціатииви Арсенія Білодуба — заступника командира добровольчого підрозділу 5-й Легіон, що ходить до Сил спеціального призначення, поета і фронтмена рок-вагати «Сокира Перуна», та Ігоря Малякіна — з серпня командира 5-го Легіону.

«Козак 5-го Легіону Сергій Дарійчук — до війни професійний режисер телебачення — звернувся до козака ТРО Євгена Васильченка — професійного сценариста до війни. І ми почали серйозну роботу над цим проектом», — розповідає Арсеній Білодуб.

Режисер, монтажер, оператор — Сергій Дарійчук. Сценарист стрічки — Євген Васильченко. Графіка — Сергій Sheff Шевченко. Колорист — Сергій Доценко. Звукорежисер — Андрій Обод. Диктор — Андрій Середа. Музична складова — «Сокира Перуна», Bilodub, а ще використали композиції «Кому Вниз» та Івана Шаповалова.

Унікальні кадри з гоупро та бодікамер легіонерів складають суттєву частину понад годинного фільму. Коментарі знімали переважно на лінії зіткнення, на командно-спостережних пунктах та в гарнізонах дислокації ЗСУ. А також у шпиталі поблизу Києва — у Феюфанії, де проходить лікування наш поранений козак Володимир Авдєєнко.

На презентації документального фільму «Андрій Жованик. Світ як воля та уява» слова про незабутнього побратима казали Арсеній Білодуб, Ігор Малякін,

Командир підрозділу Сил спецпризначення Андрій Жованик «Татарин».

Сергій Дарійчук, Андрій Середа, товариші Сергій Мурзін — з яким вчилися разом в інституті та Олександр Войтко — журналіст-міжнародник, Дмитро Буч — оператор протитанкових засобів, Юрій Юраш — депутат Сейму Латвії, який у березні 2022 року склав повноваження і прийшов захищати Україну.

Для увічнення пам'яті Андрія Жованика його іменем хочуть назвати одну з вулиць Києва. Побратими підготували подання на присвоєння командирів звання «Героя України». ■

ОЦІНКИ

І до ворожки не ходи

Міністерство економіки, Нацбанк та незалежні аналітичні агенції оприлюднили попередні економічні підсумки минулого року та прогнози на 2023 рік

Наталія НАПАДОВСЬКА

За попередніми оцінками Міністерства економіки, внутрішній валовий продукт України за підсумками минулого року знизився на 30,4%. Це хороша новина. Адже на початку повномасштабного вторгнення росії в Україну аналітики оцінювали можливе падіння ВВП країни в межах 40-50% і навіть більше. Прогноз щодо ВВП від НБУ трішки гірший — 31,5%. Але він також підтверджує: жорсткі блекаути четвертого кварталу хоч і підвищили виробничі витрати бізнесу, але не стали смертельними: той робить усе, щоб продовжити роботу в надскладних умовах, купує генератори, змінює графік роботи на нічні зміни. Робота «зернового коридору», завершення жнив та звільнення Херсона частково підтримали економічну активність кінця року.

Нижчими за прогнози виявилися і показники інфляції. НБУ повідомив, що у 2022 році інфляція становила 27,5% замість 30% прогнозованих. Тарифи на комунальні послуги, які є основним чинником інфляції, було «заморожено», і це дозволило втримати ситуацію під контролем.

Утім українців більше цікавить те, яким буде рік нинішній. І не треба бути експертом Світового банку, щоб розуміти: всі прогнози перш за все пов'язані з тим, коли в Україні закінчаться активні воєнні дії. Основними ризиками для нашої країни на 2023 рік є тривалість терміну повномасштабної військової агресії та посилення енергетичного терору з боку РФ (масштаб і тривалість відключень можуть бути серйознішими).

Найскладнішим буде перший квартал 2023 року: найближчими місяцями дефіцит електроенергії, за оцінками НБУ, становитиме 20-25%, а з другого кварталу, коли потреби в електроенергії знизяться, — щонайменше 5-10%. Це напряму пов'язано з ринком праці. Тому НБУ вбачає суттєвим ризиком активізації міграції: у звіті фінансового регулятора зазначено, що перебіг з електроенергією погіршують стан ринку праці, попит на робочу силу зменшився та, відповідно, зросла кількість претендентів на одну вакансію.

Станом на 26 грудня у країні налічувалось 191 тис. безробітних — і це абсолютний рекорд.

Недоотримання зовнішнього фінансування — це також ризик для нашої економіки. З початку повномасштабного вторгнення та до кінця 2022 року міжнародна фінансова допомога Україні перевищила \$31 млрд. А цього року нам знадобиться мінімум 38 млрд доларів зовнішнього фінансування — і це величезні суми.

Тож які прогнози? Наприклад, за базовими показниками — ВВП, інфляція? Прогнози щодо інфляції досить схожі, МВФ прогнозує на 2023 рік зниження інфляції до 22,5%, в НБУ очікують інфляцію на рівні 23,7%, підприємства — 23,3%, фінаналітики — 20,2%, а оптимістичні українські домогосподарства — 14,3%. Прогнозовані показники ВВП теж дуже різняться. Єдине, що об'єднує Мінекономіки і МВФ, НБУ та незалежних експертів, — це те, що зробили вони свої передбачен-

ня, виходячи з очікувань, що гаряча фаза війни закінчиться у третьому кварталі.

За прогнозами МВФ, у 2023 р. ВВП України може зрости приблизно на 1%. «Ми очікуємо на стабілізацію економічної діяльності у 2023 р., хоча для такого прогнозу критично важливими факторами є тривалість та інтенсивність війни», — дипломатично говорять у Фонді. Висновки інвесткомпанії Dragon Capital доволі суворі — досягнути очікуваного відновлення зростання економіки 2023-го не вдасться, падіння ВВП становитиме 5%. Найбільш важким буде перший квартал, і лише з осені може початися «первісне» повоєнне відновлення економіки.

Директорка аналітичного департаменту Dragon Capital Олена Білан зауважує: «Ми не закладали великих вливань у відбудову, розраховуючи тільки на природне відновлення через відкриття портів, повернення територій і часткове повернення вимушених переселенців із-за кордону».

Натомість у Міністерстві економіки, де розробили два сценарії відновлення, сидять більш оптимісти. Перший сценарій, на їхню думку, передбачає в цьому році зростання ВВП на 3,2% — саме з урахуванням такого макропрогнозу, нагадаємо, формувався Державний бюджет України-2023 на базі середньорічного курсу долара в 42,2 гривні.

«Зараз ми маємо два альтернативні сценарії, пов'язані саме з обстрілами енергетичної інфраструктури. Згідно з ними, у 2023 р. ми все одно вийдемо на траєкторію відновного зростання, але воно буде меншим. Орієнтовно від 1 до 1,5%», — повідомила міністр економіки Юлія Свириденко.

Але, як на мене, найбільшим оптимістом є пан Тімоті Еш, економіст, експерт з питань України: «Швидше за все, 2023 року спостерігатиметься низьке базове зростання реального ВВП на кілька процентних пунктів, навіть якщо війна продовжиться. А якщо війна закінчиться, ймовірно, спостерігатиметься річне зростання, яке обчислюється у двозначних цифрах, внаслідок низької бази та спрямованих в Україну величезних коштів на відновлення».

Двозначні цифри зростання — чи не забагато це? Ні. За умов активної міграційної політики і повернення додому більшості з 8 млн мігрантів ми швидко повернемо продуктивну робочу силу в економіку та відновимо внутрішній попит. Розблокування наших морських портів поверне до звичних обсягів український експорт та імпорт. Прямі капітальні інвестиції вже, як-то кажуть, чекають свого часу, а поки йде відновлення найнеобхіднішого за часткової підтримки Заходу й надання ним фінансової допомоги. Дуже повільно, але невпинно триває процес обговорення та створення механізму стягнення репарацій з РФ. Але мусимо передбачити ситуацію, коли щедрі донати закінчаться. Повне відкриття ринків для українських виробників — це саме та умова, яка не лише створить базу для сталого розвитку країни, а й стане найбільш очевидним показником того, що Україна долучається до європейської спільноти. ■

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкаському обласному краєзнавчому музеї презентували унікальний мистецький проект: на контейнерах для танкових снарядів майстрині відтворили традиційні для регіону орнаменти. Проект присвятили річниці створення Черкаської області з метою зібрати кошти для ЗСУ.

Як повідомили «Україні молодій» у Черкаській обласній військовій адміністрації, мистецькі роботи представили у межах проекту «Малюємо Перемогу... Сила рушнікового Дерева життя». Його спільно реалізували ОВА, Черкаський обласний краєзнавчий музей, майстрині обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва та громадські організації.

«Колісь такі візерунки вишивали на святкових рушниках. Нині ж їх зобразили на предметах, що принесли на нашу землю війну та смерть», — зазначають у Черкаській ОВА.

Як наголошує заступник голови Черкаської обласної військової адміністрації Олександр Шамрай, наші люди продовжують демонструвати свою силу та міць. І вкотре доводять, що світло перемагає темряву, а життя — смерть. «І в цьому — наша сила. Дякую майстриням, які зберігають і примножують традиції. Наша ідентичність — символ незламності українського народу», — наголошує пан Олександр.

На виставці було пред-

Тарас ЗДОРОВИЛО

Чим більше мов знає людина, тим краще вона усвідомлює важливість знання її рідної мови іноземцями. Війна в Україні не лише відкрила багатьом нашу країну, а й спричинила у світі бум на вивчення української мови. Так, на одній із найбільших онлайн-платформ із вивчення мов українську почали освоювати... 1 мільйон 300 тисяч людей.

За даними британської телерадіомовної корпорації BBC, вивчення української зросло на півтори тисячі відсотків за останні пів року в Німеччині, Польщі та Чехії. А в Британії піднялось із 37-го на 17-те місце серед інших мов.

Чимало українських учителів вир війни позакидав далеко від рідних домівок. Але сидіти склавши руки вони не збираються. Яскравим прикладом цього є наша вчителька з Херсона, яку запросив викладати один із найпопулярніших університетів світу — Оксфорд.

Чи не першим серед її учнів став Алекс — корінний британець, який не має ані українського коріння, ані родичів в Україні, але активно вчить українську мову. Весь його дім поблизу Оксфорда нагадує про Україну — скрізь прапори, орнаменти і навіть заставка в телефоні. А на столі, каже, серед страв — найчастіше голубці. «Я надихнувся ще Революцією гідності в 2013-му, треба було ще тоді почати вчити. А нині, з новим вторгненням 24 лютого, я захотів вив-

ВИСТАВКИ

Вбивча краса

У Черкасах розмалювали традиційними орнаментами контейнери для снарядів

Черкаська художниця Наталія Крамна-Таран власноруч розмалювала орнаментом п'ять контейнерів.
Фото Черкаської ОВА.

ставлено 26 тубусів від танкових снарядів з різними орнаментами регіонів Черкащини.

Як розповідає черкаська художниця Наталія Крамна-Таран, вона розмалювала п'ять контейнерів. «Перший присвятила Смілянщині, бо ми сміливі. Другий — Шполянщині, бо тут географічний центр України. Третій — Звенигородщині, бо саме тут з'явився на світ наш про-

рок Тарас Шевченко. Четвертий — Маньківщині, бо тут народилися моя мама і я. П'ятий — Жашківщині, бо тут народився мій батько. Така собі дорога з Черкас у мистецтво», — говорить пані Наталія.

До речі, після презентації всі артефакти передадуть громадським організаціям для реалізації їх на аукціонах. Вилучені кошти спрямують на потреби ЗСУ. ■

СОЛОВ'ІНА

Слово до слова — зложиться мова

Учителька з Херсона викладає українську в Оксфорді

чити мову, щоб одного дня поїхати до України», — розповідає Алекс.

На щастя, в його британському домі поселилась справжня вчителька української Інна Сопрончук із Херсона. «Вже шість років я викладаю українську мову іноземцям», — розповідає вона.

Місяць жила під окупацією, потім змогла виїхати. Чоловік пішов на війну захищати Україну, а Інна вирішила популяризувати українську у світі. «Я зробила розсилку серед британських університетів, де запропонувала їм викладати свій курс. І Оксфорд відгукнувся, там сказали, що, будь ласка, приїжджайте, нам цікаво», — ділиться Інна.

Незабаром її чекає ціла група студентів, яка збралась напрочуд швидко. І якщо раніше, за статистикою, українську вчили лише ті, хто має коріння, щоби возз'єднатися з родичами, то зараз це люди, які нічого спільного з Україною не мають — уся група є стовідсотковими британцями.

«Звичайно, треба почати з алфавіту. Переходимо до

базових слів, фраз — привіт, доброго ранку, добрий день. Багато з цих фраз вони вже знають, як «доброго вечора, ми з України», — розповідає вчителька. Найскладніше даються відмінки. «Вони такі — чому там була подружка, а тут подрузі?» — додає з посмішкою Інна.

У соцмережах вже стало трендом, коли люди з інших країн хизуються своїми успіхами у вивченні української — як Аделіна з Казахстану чи Марк з Америки, а ще Ориєльєн із Франції, а також Рікочан з Японії та Джессіка з Канади.

Найшвидше, як засвідчує практика Інни, людина стала практично говорити за три місяці інтенсивного вивчення. Інна каже, що найлегше іноземцям запам'ятовуються картки, де зображено картинки, і потім це підкріплюється словами. Радить українцям із британських родин, беручи предмет, озвучувати, що це. Тоді буде стовідсотково запам'ятовування. «Моя улюблена фраза — смерть ворогам. Дуже люблю, як вона скоочується з язика», — сміється один з учнів Інни. ■

Епіфаній
глава Православної
церкви України

«Наш ворог підступно і безпідставно напав на нас. Війна з ним триває не кілька місяців і не кілька років. Війна з ним триває століттями».

Борис ВАСИЛЬЧЕНКО

Аби перемогти ворога, маємо добре його знати. За роки «спільної історії» ми й справді уже непогано вивчили «руських». Але нам дуже довго брехали і перекручували наше (і їхнє) минуле, тому аби краще знати ворога, нагадаємо, що писали про росію ті, хто знайомився з нею вперше або ж тривалий час там жив чи досліджував її. Як писав у своїй книжці «Країна Моксель, Московія» Володимир Білінський, назва країни-ворога: у XII — XIV ст. — Моксель, у XV — XVIII ст. — Московія, далі, за указом Петра I, — російська імперія, нині — російська федерація.

Назва народу: угро-фіни, татари, москалі, а з кінця XVIII ст., за указом Катерини II, було заборонено вживати назву «москалі» і велено іменувати той народ — «русские», писав Микола Костомаров у своїй праці «Две русские народности». Сучасна назва — ординці, монголи, татари, потвори у людській подобі, орки.

Характеристика країни

«Московщина — це потвора, що нею навіть пекло гидилося і виригнуло на землю». (Павло Штепа. Московство. Київ, 1995 р.).

«Такої дикої, такої темної країни як наша Московщина вже давно немає в Європі». (Володимир Ленін, П.С.С., т.16. стор. 281).

«Є дві Русі. Перша — Київська має своє коріння у світовій, а зонайменше у європейській культурі. Ідеї добра, честі, свободи, справедливості розуміла ця Русь так, як розумів їх увесь західний світ. А є ще друга Русь — московська. Це — русь тайги, монгольська, дика, звіряча. Ця русь зробила своїм національним ідеалом криваву деспотію і дику запеклість. Ця московська русь з давніх давен була, є і буде цілковитим запереченням всього європейського і запеклим ворогом Європи» (Олексій Толстой, Слов'янство і Європа, 1940).

«Колискою московщини було криваве болото монгольського рабства, а не суворя слава епохи норманів. А сучасна росія є не що інше, як перетворена московія. Московити — це татари» (Карл Маркс, День, № 61-62, 4 квітня 2014 р.).

Композитор Микола Глінка, вижджаючи з московії, зупинився біля кордону, вийшов з карети, плюнув на землю і сказав: «Когда бы мне больше никогда этой гадкой страны не видать!» Так і сталося.

«В жилах кожного росіянина тече не менше 80% татарської крові. (Михайло Покровський).

«Вона є жахливо диким, запеклим, несамовитим бузувірством, що просякнуло наскрізь усю московську культуру». (Микола Бердяєв про московську релігійність).

«В росії ніколи не було, немає і не передбачається іншого інтересу в Україні, ніж винищення до ноги, до пня української нації» (Іван Драч).

«Уся історія відносин між московією та Україною протягом більше як 250 літ, з моменту злуки цих двох держав, є планомірне, безоглядне, безсоромне, нахабне нищення української нації всякими способами, навіть до стерти всякого сліду її, щоб навіть імені не лишилось» (Юрій Щербак).

«Борьба с украинством была главной задачей государства российской, начиная с XVII ст.» (Петро Столипін).

«Нет такого народа — украинцы, а есть окраинцы россии, а украинский язык придумали в австрийском генштабе в годы Первой мировой войны» (Владимір путін).

«Ця нація істотно загарбницька й пожадлива... ця рабиня навколішках мріє про панування над світом... росія бачить в Європі здобич, яка через наші роздори буде віддана їй на поталу» (Астольф де Кюстін, Правда про росію, Київ, Ярославів вал, 2009, стор. 137).

«Можна навести тисячі доказів про-

■ ЗА "ПОРЄБРИКОМ"

«Кабак, табак, бардак»

Світова спільнота про Моксель-Московію

ти росії. Довести всю її нікчемність, нездатність до праці, приреченість... Я ненавиджу цю країну. Як державу. Як збіговисько ідіотів. Як гниле місце. Мені набридло жити в державі, яка не вміє бути державою. Мені огидні фашисти». (Віктор Єрофєєв, Енциклопедія російської душі., Київ, Ярославів вал, 2010, стор. 148-149).

«Пекло не на небі... Пекло — в серці п'їтьми, в самому центрі земної кулі. Пекло — в землі Моксель. Пекло в самому епіцентрі євразійського імперського шовінізму» (Юрій Ілленко).

«Російський шовінізм — це вічно жива фельдфебельська вдова, яка з мазохістською насолодою батожить сама себе, водночас упиваючись чужою кров'ю, наче квасом». (Євген Гуцало, Ментальність Орди., Київ, «Просвіта», 1996).

«Грибоедов говорив, що той, хто взяв меч, від меча і загине. Хто є насильником в сусідній країні, той має знати, що він користується всезагальною ненавистю» (Анатолій Луначарський).

«Россия за бортом цивилизации. Раз, слушая в сенате о хищении, он (Петр I) вышел из себя и велел издать именной указ, что если кто украдет у казны лишь столько, чтобы купить веревку, будет на ней повешен. Генерал-прокурор Ягужинский возразил Петру: «Разве вы хотите остаться императором один, без подданных? Мы все ворует». Петр рассмеялся и не издал указ» (Василь Ключевський).

«Ця нація істотно загарбницька й пожадлива... ця рабиня навколішках мріє про панування над світом...»

Правителі

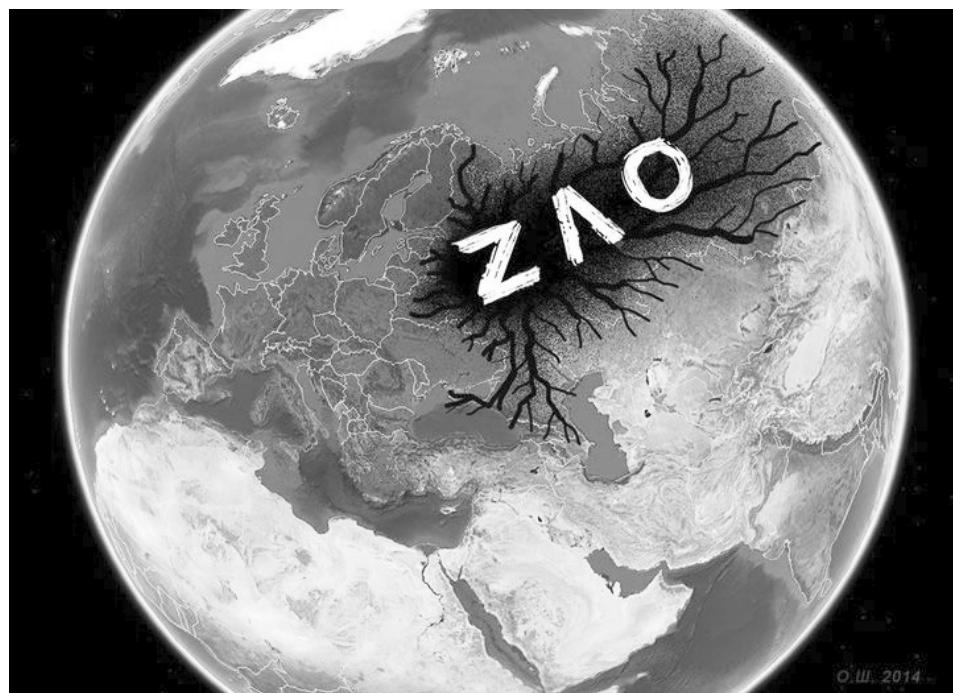
«Иван III. Ударил последний час новгородской вольности... Новгород покорился Иоану, более шести веков слыв державою народною или Республикою, и действительно имел образ демократии: ибо Вече гражданское присваивало себе не только законодательную, но и высшую исполнительную власть». (Микола Карамзін).

Иван Грозный «сделался мучителем, кому равного едва ли найдем в самых Тацитовых действиях!.. (Микола Карамзін).

«У часи правління Івана Грозного біля Кремля, на тому місці де нині стоїть пам'ятник «асвабідателям Маскви» від поляків, українців та литовців Мініну і Пожарському та знаходиться мавзолей мєфістофеля ХХ ст., було величезне озеро. Там розводили рибу, яка подала трупи закатованих Іваном Грозним своїх жертв. Далі цю рибу вилувлювали, смажили, чи навіть і сирію подавали московському царю до столу. Цар трапезував...» (Дмитро Мережковський).

«Беснующий, пьяный, сгнивший от сифилиса, зверь, четверть столетия губит людей, казнит, жажет, закапывает живыми в землю, заточает жену, мужеложствует... коронуєт блядь свою и своего любовника, разоряет Россию и казнит сына... и не только не поминают его злодея, но до сих пор не перестают восхваления доблестей этого чудовища» (Лев Толстой про Петра I).

А Катерина II вбиває свого чоловіка, Олександр I вбиває свого батька, Ніколай I після розгрому російських військ коаліційними військами Англії, Франції та Туреччини під Севастополем у 1855-1856 рр. прийняв отруту, Олександра II вбивають народовольці, Олександр III

Картина художника Олега Шупляка.

спивається і помирає у 49 років, Ніколая II убивають більшовики, Леніна отруєно Сталін, самого Сталіна отруєно Берія... А хто тепер там наступний? Путін?

«Може ли раб, посаженный на трон, устоять перед соблазном злоупотреблять своей властью. Человек, который все может, прислушивается к внушениям лишь одного рода, к тем, которые учат

чеченцы от мала до велика (після набігу росіян на аул. — Авт.) было сильнее ненависти. Это была не ненависть, а непризнание этих русских собак людьми и такое отвращение, гадливость, недоумение перед нелепой жестокостью этих существ, что желание истребления их, как желание истребления крыс, ядовитых пауков и волков было таким же естественным чувством как чувство самосохранения» (Лев Толстой, «Хаджи-Мурат»).

«Не вір москалеві, як псові!» (Богдан Стельмах).

«Вони — чорти» (Ада Роговцева).

«Москалі стали найбільш ненависною нацією у всьому світі» (Олександр Солженіцин).

Народ і диктатори — єдині ?

«Народ! Сквернословы, лентяи, лгуны, да такие бесстыжие, что ни единая душа друг другу не верит! И все они такие, все! Ох, да есть ли еще такая страна в мире, такой народ, будь он трижды проклят!» (Іван Бунін, нобелівський лауреат).

«Весь мир ненавидел, боялся и презирал россию. Огромная страна балансирует на лезвии бритвы. И никто не знает, что произойдет с ней завтра» (Борис Ельцин).

«Люблю свій театр, свого глядача, а росію ненавиджу — утробно!» (Майя Плисецька, балерина).

«Хмельницький не из любви к Москве, а из нелюбви к Польше отдался царю, однако Москва обманула Украину и заставила ее ненавидеть москалей» (Олександр Герцен).

«Не Путін управляє народом, а народ московії — Путіним, який чинить волю свого народу, народу, невиліковно хворого на шовінізм (фашизм)» (Юрій Щербак).

У табунах людинозвірів Живуть самиці і самці, Гібриди зміїв і вампірів, Їх сила й розум — в кулаці. Пильнуйте, люди добрі й щирі, Не спіть, учені і жєнці! Чатують вас людинозвірі З страхіттям атомним в руці. Я думаю про тих, що народитись мали

Із плоті вбитих нєньок та батьків. Цивілізовані мавпи в мундирах Розтоптали їх незачаті життя... (Василь Симоненко) ■

■ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ

Діагнози війни

Я працюю сімейним лікарем п'ять місяців. За цей час прийняла понад дві сотні українських пацієнтів

Ірина ФІНГЕРОВА, дрезденська лікарка й одеська письменниця
(спеціально для Infopost.Media)

Коли я уявляла собі роботу в Нойштадті (богемний район у центрі Дрездена), в голові виникав образ патлатих іпохондриків, які спочатку дивляться на свої біркенштоки, а потім довірливо повідомляють, що в них паморочиться в голові і німіють пальці. У чому річ, лікарю? Може, в моїй новій веганській дієті, а може, в тому, що я люблю Сартра?

Медикаментів ніяких не приймаю, не п'ю, курю тільки траву, але вона біо. Зробіть мені аналізи на все і дайте отруту! Але тільки рослинного походження і місцевого виробника, не хочу підтримувати діяльність трансатлантичних корпорацій і великих фармкомпаній.

Коли я думала про роботу в Нойштадті, я уявляла собі гіпертонічну хворобу, застуди, геморої, грибки на нігтях і натовп молодих невротиків з хворобливою пристрасстю до мистецтва, словом, когось на кшталт мене самої.

На третій день моєї роботи я прийняла пацієнтку зі Львова, яка просто науглила кабінет сімейного лікаря біля свого будинку.

Їй пощастило. Я говорила з нею українською і, ще не цілком розібравшись, як усе працює, зробила повний медичний огляд і неврологічне обстеження. Одразу зробила, замість того, щоб «дати термін» через місяць.

Пацієнтка скаржилася на біль у грудях. Щоправда, протягом п'яти років. З усім ентузіазмом і параноєю не надто досвідченого лікаря, я вирішила виключити інфаркт. Взяти в неї кров на тропонін і зробила кардіограму. Пацієнтка залишилася задоволена. Медсестри — не надто.

Через два тижні жива черга сягала воріт, що виходять на вулицю

Двір у нас великий, тож людей було не менше двадцяти. І це о 8-й ранку. Українці множилися в геометричній прогресії. Приходили на «гострі години прийому» як до себе додому, вигадували собі термінові скарги, а потім підморгували мені: «Лікарю, я їм там сказала, що пронос і блювота, але просто не хотіла чекати».

Приходили з немовлятами, кішками, хитромудрими формулярами німецькою і похоронними листами українською. Приходили з претензіями, що я не педіатр, і пропозиціями спекти київський тортик, якщо ми зробимо їм рекламу. Приходили з переломами, зубним болем, панічними атаками.

Словом, приходили поговорити. Не обов'язково зі мною, іноді терапевтичний ефект мала бесіда в кімнаті очікування з іншими пацієнтами. Завжди приємно побачити, що комусь гірше, ніж тобі. Згодом я навчилася розуміти, хто з якого міста, за скаргами.

Іноді я розуміла за говіркою, що людина — з центральної України, безпомилково вираховувала одеситів за нашою флегматичною пихатістю, а галичан — за цим прекрасним «пані Іринко».

Іноді лінгвістичної проникливості не вистачало, і тоді мені на допомогу приходили симптоми. За місяць роботи я зрозуміла, що якщо молода жінка астеничної комплекції не може спати і не може їсти, — швидше за все, вона з Херсона. Я зрозуміла, що якщо пацієнтка за шістьдесят уперше в житті скаржиться на раптові напади безпричинного страху, — швидше за все, вона з Харкова.

Я зрозуміла, що якщо 40-річна жінка схудла на 17 кг (і це не маніфестація цукрового діабету або онкологія), — найімовірніше, вона з Маріуполя і в неї

хтось загинув.

Люди приходили різні

Я завжди запитувала німецькою «auf russisch oder ukrainisch», багато хто говорив «та яка різниця», україномовні раділи і розповідали про те, як нещодавно були в російського сімейного лікаря, який називав їх націоналістами і просив перейти «з української на нормальну». У Дрездені це часта історія.

Багато лікарів переїхали з росії 20 років тому й досі живуть у затишній радянській реальності, ностальгуючи за морозивом по п'ять копійок і засланням до Сибіру.

Люди приходили різні. Різного віку, професій, статусу, вірувань і переконань, усі вони приходили з надією на гіпотиреоз або нестачу вітаміну Д. З надією на те, що вони отримають таблетку і їхнє життя стане менш нестерпним.

Фрау А. почала плакати, щойно сіла на стілець. «Я нічого не встигаю, дитина в садочку, я ходжу на курси німецької, але нічого не запам'ятовую, зі мною щось не так, я тупа, будь ласка, перевірте щитоподібну».

Через п'ять хвилин виявилось, що курси дуже інтенсивні. П'ять годин, щодня, дитина постійно хворіє, чоловік хоче йти на фронт, вона погано спить.

Коли вчителька німецької дає тест, у Пані А. тахікардія і пересихає в роті. — Ви взагалі збираєтеся тут залишатися? — запитала я, — вам навіщо потрібна німецька?

— Та ні, думаю, що влітку додому, не будемо ми тут, не хочу.

— Ну так сприймайте це як спосіб провести час і соціалізуватися.

Пані А. здивувалася, вона чекала, що я буду її лаяти за це. Так і сказала.

Це також пострадянська травма — весь час чекати, що інші знають краще, що тобі потрібно.

У неї не було гіпотиреозу, але їй допоміг лікарняний на два тижні.

Пані Б. прийшла з іншим питанням. «Я не хочу свого чоловіка, інших — так, а його — бачити не можу». Вона зробила паузу: «Знаю, недобре так казати, у багатьох чоловіки далеко, вони страждають, але ми першого дня війни виїхали з дому, ми біля кордону з Польщею живемо. Лізе постійно, вже сил немає! Знайома казала, може, в мене щось з гормонами».

У неї не було гіпотиреозу, але виявилося, що чоловік її б'є.

Гіпотиреоз був у пані С. із Нікополя, яка думала, що в неї гіпертиреоз, бо серце стукало як ненормальне щоразу, коли вона читала новини. Нікополь обстрілювали щодня, там залишилися її мама і сестра.

Люди приходили різні, але всі по одне й те саме. Будь ласка, дайте нам якусь причину. Чому так погано? Як далі жити? Подаруйте діагноз, дайте те, з чим можна боротися, те, що можна контролювати.

Найчастіше я цитувала Франкла і говорила: «Усе, що ви відчуваєте, — природно. Ненормальна реакція на ненормальні обставини — нормальна. Ви — жива людина».

Я валідувала їхнє право бути розчавленими через власне безсилля. Я випишувала антидепресанти і заспокійливі частіше, ніж ібупрофен. Багатьом пацієнтам було соромно від того, що їм погано.

Не може ж випадати волосся через війну? А кола під очима, відсутність сил, я вчора вдарила свою дитину, не вже це теж через війну? А чому в мене щотижня застуда?

У Києві діти теж ходили в садок — і

Ірина Фінгерова.
Фото з архіву авторки.

все було нормально. А постійна печія? А чому стрибає тиск і ночами я прокидаюся від того, що серце вистрибує з грудей?

Я — просто руйна, війна тут ні до чого, перевірте гемоглобін!

Особливо соромно було чоловікам

Я ж не на війні, не в окупації, тут мирне небо, мені б гарувати, а я сиджу на «соціалці» і ще по лікарях тиняюся.

Люди недооцінювали кількість зусиль, які доводиться витратити на виживання в умовах нової реальності.

Біженство — це не туристична поїздка.

Біженство — це спроба вмістити своє життя у дві валізи і водночас удавати, що все нормально, щоб не налякати дітей.

Біженство — це коли ти повністю залежиш від інших людей і бюрократичних інституцій.

Люди бояться джоб центру більше, ніж лейкозу.

Я взяла аналізи у літнього чоловіка в рамках чек-апу, і мене насторожив його загальний аналіз крові.

Я відправила його до гематолога і довго пояснювала йому і його дружині, чому важливо туди піти. Говорила про те, що є варіант, що це хронічна інфекція, тоді потрібно шукати фокус, але, найімовірніше, це лейкоз.

Вони помітно нервували, і я почала думати, що перевантажила їх інформацією. Виявилось, що нервували вони не через це. Завтра у них був призначений термін у джоб центрі. Люди зі слезами на очах благають дати їм антибіотики, бо не можна пропускати курси, за які платить держава (ну і ще тому, що в Україні антибіотики без рецепта і люди звикли ковтати їх як цукерки).

Люди приходять у пошуках причини, яка пояснює б, чому їм так погано, але сподіваються переконатися, що все нормально.

Навіть найзавзятіші «хроніки», які роками ігнорували свій ХОЗЛ, туберкульоз або серцеву недостатність, раптом приходять на прийом. Почасти тому, що на шару й оцет солодкий, а за страховку все-таки платить держава. Почасти через те, що бояться залишитися без ліків, а в аптеці тут так просто не купиш ні антибіотики, ні транквілізатори. Почасти тому, що їм важливо знати, що смерть наразі на іншому боці річки. Вони не помруть найближчим часом. На чужій землі. Не попрощавшись із найближчими.

Нещодавно у всіх київських новинах передавали історію про жінку, яка відвезла сина до садочка, а потім в її авто прилетів уламок снаряда. Після обіду усіх дітей забрали, а по хлопчика так ніхто й не прийшов.

Наступного дня в мене було три пацієнтки з панічними атаками. У всіх маленькі діти.

«Чого ви боїтеся? Спробуйте зафіксувати думку, яка запускає страх», —

запитала я у фрау О., вона була в мене вже багато разів через сильну мігрень.

«Ну чого-чого, — пані О. різко вдихнула. — Що з ними буде, якщо я — «того»?.. Одному — дев'ять, другому — п'ять?»

Вона не змогла вимовити слово «помру».

Люди приходять різні, у когось букет ЗПСШ, у когось «свята трійця»: гіпертонія, діабет, серцева недостатність, у когось психіатричний анамнез завдовжки в життя, у когось рідкісне аутоімунне захворювання або генетична патологія, але status praesens — один і той самий.

Війна

Майже у всіх хтось залишився в Україні. Старенька мама, брат-інвалід, кішка, яку ніяк не виходило взяти з собою, бо слінг із немовлям і друга дитина під боком. Залишився будинок, у якому щойно закінчили ремонт, робота, документи, закоханість, юність, могили рідних, іпотека...

Довелося бігти швидше, ніж вдавалося усвідомити, що відбувається. А потім не було часу на усвідомлення, потрібно було вижити, доїхати, знайти де спати, оформити документи, влаштувати дітей до садочка чи школи, знайти квартиру, меблі, педіатра, спреї від астми для молодшого і засіб від цвілі на стінах. Чужою мовою, у чужій побутовій реальності.

Коли там усвідомлювати та й чи треба?

Цей біг завмер. Завмер і залишився всередині.

Багато українців і українок усе ще біжать і не можуть зупинитися. Біжать від минулого і від майбутнього, від страху, від війни і від її наслідків, від необхідності вибору і від прийняття катастрофи.

Однією ногою в Україні, іншою в Німеччині.

Паралельно у двох реальностях. Вранці — німецька школа, ввечері — українська. А що? Дитина йшла на золоту медаль, треба не відставати.

Вранці — курси німецької, ввечері — онлайн-університет. А що, у мене останній курс медичного університету.

Вранці — скайп із чоловіком (якщо в нього світло буде), ввечері — Різдво з німецькими сусідами і спроба пояснити на пальцях, що таке кутя.

Вранці — співбесіда на роботу в флеггейм (з Б1 уже беруть працювати до будинку літніх людей), а ввечері — істерика з приводу того, що чоловік віддав друзям дитяче ліжечко.

Вранці — сльози і битви з 5-річкою «не хочу в німецький садок», ввечері — український хор і підготовка до концерту з метою збору коштів для України.

Кажуть, ранок покаже, що вечір не скаже, але що робити, коли ранок пересварився з вечором?

Йти до сімейного лікаря. Не по пігулку — по надію. ■

РЕКОНСТРУКЦІЯ

Стационар мрії

«Під ялинку» терапевтичне відділення Опішнянської лікарні Полтавського району переїхало в оновлене приміщення

Ганна ВОЛКОВА

Відділення розраховане на 27 стаціонарних хворих. Тут обладнано п'ять звичайних палат (кожна на п'ять ліжок) й одна інтенсивного лікування — на два ліжка. В ході капітального ремонту були замінені електропроводка, каналізація, система опалення, вікна, двері, кисневе обладнання. Кисень тепер підведено до всіх ліжок. У кожній палаті є умивальник, у коридорі обладнана санітарно-гігієнічна кімната з душовою кабіною.

Як розповідає голова громади Микола Різник, двоповерхове приміщення, в якому зараз розташована лікарня, мав би зайняти військовий госпіталь. Будівля була споруджена 1996 року, однак за призначенням не використовувалася. Її закрили і мало не знищили. Врятувало її те, що на початку 2000-х в неї почали переїжджати комунальні підприємства. Лікарня зайняла три кімнати на першому поверсі, а значна частина другого поверху багато років пустувала, там навіть батареї опалення були зрізані, пороги розвалилися... Щоб там міг розміститися стаціонар терапевтичного відділення, був проведений ремонт. А пандемія коронавірусу, під час якої медицина стикнулася з великим напливом хворих і з новими вимогами до їхнього лікування, змусила керівництво громади терміново почати реконструкцію лікувального закладу. До широкомасштабної війни в ньому встигли модернізувати систему опалення (тепер за потреби можна

використовувати не лише газ, а й дрова), утеплити фасад, установити кисневу станцію. Та будівельно-ремонтні роботи були заморожені відповідною постановою Кабміну, яка забороняла у період воєнного часу використовувати кошти бюджетів різних рівнів на інші потреби, окрім першочергових, пов'язаних з особливою ситуацією в країні.

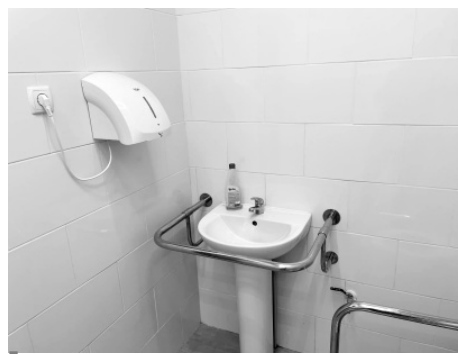
В Опішню хлинули внутрішньо переміщені особи. Населення селища різко збільшилося на понад дві тисячі нових мешканців. Дехто знаходив приватне житло, а багатьох доводилося розселяти по школах, дитсадках, у дитячому таборі. Керівництво громади стало думати над тим, щоб переобладнати лікарняні палати для тимчасового житла.

— Я почув немало критики на свою адресу за цю ідею, — каже Микола Різник. — Мені рекомендували зайнятися переобладнанням запускених приміщень у віддалених селах громади. Але я був переконаний, що це будуть даремно викинуті кошти, бо після від'їзду внутрішньо переміщених осіб навряд чи вдасться використовувати ці приміщення далі за призначенням. Тому наприкінці липня пацієнтів, яких лікували у відділенні, перевели до денного стаціонару й почали підготовчі роботи до переоблаштування лікарняних палат під тимчасове житло для переселенців на сорок осіб. На це було спрямовано близько двох мільйонів гривень платників податків громади.

Сьогодні можна сказати, що оновлене терапевтичне відділення виконало дві

Медперсонал радіє оновленому відділенню.

Мийте руки — і майте здоров'я.

функції: спочатку стало прихистком для внутрішніх переселенців, а тепер, коли після деокупації їхніх населених пунктів вони повернулися до своїх домів, знову почало приймати хворих Опішнянської та сусідніх громад. У палатах установлено придбані раніше нові функціональні меблі з ортопедичними матрацами, тумбочки, столи, стільці. Закуплено нові кухетки. А зашинок створюють картини вихованців Опішнянського художнього ліцею — переможців конкурсу «Опішня в моєму серці».

— Ми отримали чудовий результат! — не приховує задоволення Микола Різник. — Упевнений: люди в невеликих селищах та селах мають право на лікування в нормальних умовах. Так має бути в кожній невеликій громаді України. Якщо покращимо рівень медичних послуг, то до лікувальних закладів буде

Душова аж блищить.

звертатися більше пацієнтів, відтак персонал отримуватиме гідну зарплату. До речі, наші лікарі опановують сучасні методи лікування, ми також залучаємо до роботи фахівців з інших медичних закладів. Скажімо, на новому апараті УЗД в нас працює спеціаліст, який приїхав з Харкова до Шишака і має години прийому в Опішні.

Із часом усі відділення лікарні матимуть такий вигляд, як терапевтичне. Попереду ще багато роботи. Незважаючи ні на що, рухаємося вперед. ■

Аж не віриться, що просторі коридори ще рік тому буквально розваливалися.

У відремонтованих палатах й лікуватися приємно.

ПЕРЕДПЛАТА-2023

Разом — до перемоги!

Найближчим часом можна передплатити «Україну молоді» на лютий

«Україну молоді» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагається бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

Оскільки цього року з огляду на військові дії та економічну ситуацію в країні ми тільки наприкінці грудня оголосили про передплату-2023, очевидно, багато читачів не встигли оформити передплату з січня. Передплатити «Україну молоді» на 2023 рік можна найближчим часом — до 18 січня, і ви отримуватимете газету з лютого. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua, як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплачуєте «Україну молоді» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2023 рік:

на місяць — 52 грн. 86 коп.,
на два місяці — 105 грн. 72 коп.,
до кінця півріччя — 264 грн. 30 коп.,
до кінця року — 581 грн. 46 коп.
Передплатний індекс — 60970

Для організацій, юридичних осіб:

на місяць — 67 грн. 86 коп.,
на два місяці — 135 грн. 72 коп.,
до кінця півріччя — 339 грн. 30 коп.,
до кінця року — 746 грн. 46 коп.
Передплатний індекс — 01555

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере: на місяць — 5 грн., на три місяці — 10 грн., на шість місяців — 14 грн., на дванадцять місяців — 22 грн.

Тарас ПРОХАСЬКО
(сайт zbruc.eu)

■ КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ

Казати чи перестати,

або Що є найважливішим
у вихованні дітей

Тепер, коли мене питають, що є найважливішим у вихованні дітей різних поколінь, я без жодного сумніву кажу, що найголовніше — багато говорити. Фактично закинути дитину у стихію мови і мовлення, аби вона з нею зрослася, аби та дитина знала, що нічого ліпшого від просторів, глибин, височин і тісняви мови вона не успадкує. Що оце — то і є її батьківські морги, бочівки дукатів, стайні расових коней, мури дідівських веж, схрони з антикваріатом, реліквіями, пивниці з винами і голі стіни, завішані старими майстрами. Так було у моєму дитинстві. Так я говорив зі своїми дітьми.

Однак багато говорити — оповідати, вигадувати, вибудувати речення, оживляти образи, вміти описати деталі зі спостережень, плавати і пірнати у мові, гратися мовою, дотуляти слова і водночас слухати варіанти музики інтонацій — зовсім не означає могли сказати те, що сказати слід.

Від раннього дитинства я знав, чим відрізняються прості люди від благородних. Була ціла традиція. Простаки мали право говорити все, що відчувають у певний момент. І тими словами, які підпадали під руку. Натомість люди благородні чи інтелегентні означувалися передовсім тим, що вміли стримувати словами свої емоції. Максимально підпорядковували промовленню розумовому контролю. Уся класична європейська література, яка була головним орієнтиром у моєму дитинстві, слугувала своєрідним підручником виваженості і блискучого афористичного висловлювання у моменти, коли емоції попросту розривали, але не могли зірвати обручі культури стилю. Мене — дитину таке захоплювало.

Бо жити доводилося у світі, переповненому небезпеками. Які тільки завдяки культурі мовлення могли стати повноцін-

ними пригодами. Однією з найбільших загроз був ризик почати говорити так, як говорять навколо. Зберегти себе в такому разі означало не тільки не виказати ніякої інформації, яку будь-хто міг використати супроти тебе, й не опуститися у мові до рівня вульгарності простаків. Це стосувалося і лексики, і стилістики, і тем, і герменевтики із семіотикою, й особливої самоіронії. Від того, як я не маю права дозволити собі говорити, до того, що я не смію промовляти.

На першому місці були безпека і гідність близьких. Яка була неможливою без гідності України і Творця. Таким чином концентричні кола табу множилися з розширенням переліку новостворених близькостей. І це триває досі. Головне — не говорити зайвого про тих, хто тобі по-різному близький. Ні про рідних, ні про люблених жінок, ні про сердечних друзів.

Я виріс у культурі, яка всіляко спонукала недомовлювати. Мовчання — золото. Макіавеллізм і що менше про тебе знають, то більша твоя перевага та інші мудрості Сунь-цзи. При столі мають мовчати риба, крісла і діти. Не кажи гоп, заки не перескочиш. Нікого не здати, нікого не підставити. Ентузіазм — ганебний і плачевний. Мовчи, язичку, будеш кашку їсти. І кажіть тільки «так» або «ні», а все інше від лукавого. Кому неможливо порадити, тому неможливо допомогти. Найбільший гріх —

Письменник Тарас Прохасько із сином.
Фото з сайту сайт zbruc.eu.

донос. І кожен п'ятий — стукач. Не говори баналів. Не жалійся, не проси. Терпи, козаче, отаманом будеш. Слово ранить, не зрانی словом. Гріх марнослів'я. Тримайся далі від радянської мови брехливих кліше. Не роби свої проблеми загальними. Не будь ординарним. Будь дискретним. Не мороч голову. Не говори пустого. Не перекладай із хворої голови на здорову. Не суди. Мовчи, коли старші говорять. Не пхайся, поки не запитають. Пароль і відгук.

Грубо кажучи, я виріс у культурі допиту, практики поводження на допиті. Мушиш відповісти хоч щось, коли дійде до тебе. Усе, що ти скажеш, може обернутися проти тебе. Уникни брехні, в якій заплутаєшся. І правди, яка потягне за собою

близьких. І ніколи ні у чому не переконуюй ідіотів, бо ідіот своє знає наперед.

І от тут вилазить найбільша таємниця. Те, про що ніколи нікому не скажеш. Затаєний гріх гордині, про який годі пояснити на сповіді. Просто бачиш, наскільки ти самотній у своєму розумінні світу. Просто розумієш, наскільки ясніше і глибше бачиш. Просто — через делікатність (яка є формою остраху) — не хочеш нікого пригнічувати, бо знаєш, що це легко і просто. Але нащо, коли вони і так пригнічені собою.

Тож ціле життя шукаєш рівних собі. У різних вимірах. Тих, з ким можна нормально відверто поговорити. Тих, з ким утворюється близькість, про яку ніколи не скажеш нікому іншому. ■

Володимир КУЛИК, доктор
політичних наук, провідний
науковий співробітник відділу
етнополітології Інституту політичних і
етнонаціональних досліджень
ім. І. Ф. Кураса НАН України
(сайт zbruc.eu)

■ ДОСЛІДЖЕННЯ

Війна «розговорила»

Мова та ідентичність в Україні на кінець 2022-го

Кілька вартих уваги результатів нового опитування, яке я на грант Канадського інституту українських студій замовив Київському міжнародному інституті соціології.

4—27 грудня 2022 року методом телефонних інтерв'ю з використанням комп'ютера опитано 2005 респондентів, які в цей час мешкали на території України (в межах підконтрольних українській владі до 24 лютого 2022 року). Максимальна похибка результатів опитування становить 2,4%.

Я замовляю такі опитування вже вп'яте, ставлячи переважно ті самі запитання — про мову і трохи про ідентичність, щоб мати змогу вивчати зміни у відповідях. Останнє опитування було в травні 2017 року, тому порівняння нових даних із попередніми дає змогу оцінити зміни за останні п'ять років, а особливо за минулі десять місяців — бо можна припустити, що найбільші зміни спричинила саме повномасштабна війна.

Найважливішою, на мою думку, зміною стало різке збільшення частки респондентів, які (кажуть, що) говорять у повсякденному житті переважно українською мовою, та відповідне зменшення частки російськомовців. Може, декого ці цифри й не вразять, але мене вражають, бо співвідношення мовних груп змінувалося досить повільно, і навіть 2014 рік на нього не дуже вплинув. Так-от, у грудні 2022-го 41% респондентів сказали, що спілкуються тільки українською мовою, ще 17% — «у більшості ситуацій» українською, натомість тільки російською говорять 6%, а переважно російською — 9% (ще 24% сказали, що вживають обидві мови

«рівною мірою»). Порівняно з 2017-м частка повних і переважних україномовців збільшилася на 8%, а частка російськомовців зменшилася аж на 11%. Ще більше вражає регіональний розподіл: навіть на сході та півдні, судячи з відповідей, україномовців тепер не менше, ніж російськомовців (29% проти 27%).

Дві останні цифри напевно викличуть у вас враження, що частина респондентів видає бажане за дійсне — і так воно, мабуть, і є. Соціологи вже давно зауважили цей «ефект соціальної бажаності» й навіть розробили деякі методи його нейтралізації, тобто виявлення того, як респонденти справді роблять і думають. На жаль, у мене був дуже обмежений бюджет, тому ніяких таких методів я не застосовував. Але КМІС має два власні способи оцінювання реальних (а не декларованих) мовних переваг респондентів — і вони показують, що за час від мого попереднього опитування ці переваги справді змінилися.

По-перше, на початку опитування інтерв'юер перестрибує з мови на мову, намагаючись з'ясувати, який із них (українській чи російській) респондент/ка надає перевагу: це не так «зручніша» для самого респондента/ки мова, як прийнятніша — на його чи її думку — для такого виду взаємодії (з незнайомим представником/цею соціологічної компанії). Тобто вибір певної мови відбиває не тільки володіння мовами, а й уявлення про їхню доречність і, власне, престижність.

На початку 1990-х, коли КМІС уперше застосував цей метод, співвідношення мовних

груп було десь 55% vs 45% на користь російської, а на сході та півдні вона переважала на рівні 90%. Потім це співвідношення потроху змінювалося в бік української мови, але навіть після Майдану, Криму та Іловайська в моєму опитуванні вересня 2014 року воно було 50 vs 50 (даних за 2017 рік я не маю). Тим разючішими є нинішні результати: аж 87% респондентів вибрали спілкування українською, і навіть серед мешканців сходу та півдня їй надали перевагу аж 74%!

Другим методом є реєстрація мови, якою респондент/ка справді говорив/ла під час інтерв'ю, що дає змогу відокремити мовну мішанку від більш-менш чистих мов та зафіксувати недотримання початково зробленого вибору на користь мови, яка насправді не є для респондента/ки зручнішою. 2014 року 44% говорили українською, 45% — російською, а 11% — змішаною. Натомість нині українською говорили аж 74%, російською — тільки 13%, а «мішанкою» майже стільки само, як і раніше (13%), тобто масовий перехід на українську не призвів, як можна було б очікувати, до панування суржиків. І навіть на сході та півдні аж 52% спілкувалися з двомовним респондентом більш-менш послідовно українською й лише 26% — російською (ще 22% змішували). Ба більше, навіть серед тих респондентів, які визнали, що в повсякденному житті говорять лише чи переважно російською мовою, з інтерв'юером спілкувалися нею лише 51%, тоді як 28% зробили зусилля й говорили українською, а ще 21% — мішаною.

Володимир Кулик.
Фото з сайту сайт zbruc.eu.

Це, звісно, не означає, що відтепер аж 87% чи бодай 74% наших співвітчизників спілкуватимуться переважно українською, і вже напевно вона не переважатиме відразу на сході та півдні. Але у більш-менш формальному спілкуванні (навіть телефоном із дому, роботи чи де там їх застав дзвінок інтерв'юера) переважна більшість уже розуміє потребу говорити українською мовою. І саме це є найбільшою і найважливішою зміною в мовній ситуації, яку, припускаю, зумовила насамперед російська кривава агресія. Тепер є всі можливості й підстави розвивати цей успіх, роблячи українську мову головною, дефолтною мовою всіх публічних практик. А в приватному житті громадяни й далі матимуть змогу спілкуватися так, як їм зручніше й приємніше, — але набути в публічному мовленні навички й звички неминуче перенеситимуться й на приватне.

Крім загального запитання про мову/і спілкування в повся-

кденному житті, я поставив іще три запитання: про мову/і спілкування в родині, на роботі чи в навчальному закладі та при читанні матеріалів в інтернеті. Відповіді на всі ці запитання демонструють відчутний зсув у бік української мови, але також деякі відмінності поміж цими трьома практиками та між переважними різними категоріями респондентів у кожній із них. Задля порівняльності практик вилучу тих респондентів, які в них не беруть участі (напр., не користуються інтернетом) — так можна краще оцінити переваги тих, які беруть.

Отже, якщо вірити відповідям, вдома з родиною тільки українською спілкуються 50% респондентів, переважно українською — 12%, обома мовами порівну — 19%, тільки або переважно російською — 16%, іншими мовами — 2%. Це істотна зміна проти 2017 року, коли тільки або переважно українською спілкувалися 51%, а тільки або переважно російською — 25%. ■

Костянтин РОДИК

Коли літературну премію BBC Україна присудили роману Андрія Сем'янків «Танці з кістками» (К.: Віхола, 2022), першою думкою було: який захопливий видавничий стартап — робити романи з будь-чого! Водночас креативний і стрьомний, як пропетляти між Сциллою і Харибдою. Доти лікар Сем'янків був відомий як автор єдиної, хоч і дуже доброї, книжки — «Медицина доказова і не дуже» (К.: Віхола, 2021), що посіла друге місце серед науково-популярних видань минулорічного рейтингу «Книжка року». Але ж стрибнути з цього острівця на берег власне літератури — чи долетти? Та як почав читати «Танці з кістками» — усі упередження звіялися: книжка варта і уваги, і відзнак.

Позначка на обкладинці «Медичний трилер» — то, радше, підзаголовок, аніж визначення жанру. Маємо справу з типовим кримінальним романом: злочинність ізсередини. Щоправда, на першому плані не так машинерія чорної трансплантології, як «історія хвороби» звичайнісінького лікаря, котрого засмоктує ілюзія «безпечного» збагачення. І в цьому сенсі «Танці з кістками» належать ще й до ширшого жанрового означення — роман виховання. Тобто як людина «доходить до життя такого».

Головний персонаж Северин Доник — завідувач патанатомічного відділення районної лікарні в Києві. У підпорядкуванні лише один підлеглий; зарплатня — краще не згадувати (події розгортаються ще до реформи Уляни Супрун). Шкідливих звичок немає, хіба звичка отримувати мізерні гроші за добру роботу — а він добрий професіонал. Ну, так, щось по-дрібному мутить: одразу видає трупи на поховання, лише коли родичі замовляють ритуальні послуги у знайомої. Коли ж ті починають скандаляти — видає і тим. Сорочок років, сім'я розпадається — не так навіть через безгрошів'я, як через Северинову нездатність протистояти обставинам.

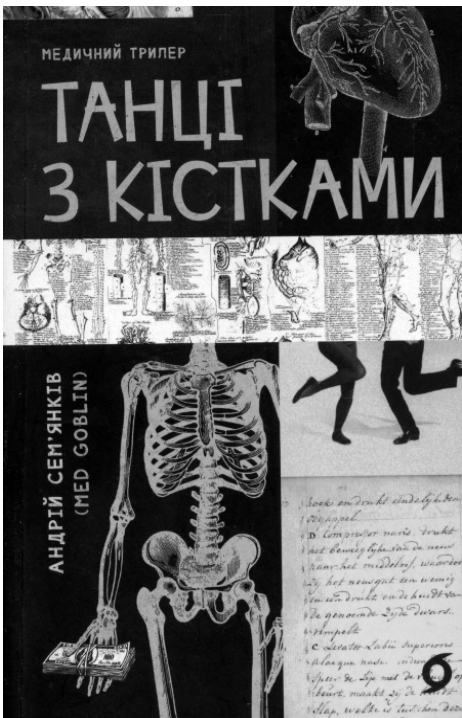
Цікава його самооцінка: «Лікар — це типовий кріпак на медичній плантації». Сірість його щоденного буття підкреслюється тим, як він бачить довколишній світ, наприклад, коли їде на роботу автобусом: «Якщо в салоні й було тепліше, то не набагато. Прорвана «гармошка» між двома секціями автобуса лопотіла й сочилася талим брудом з даху». Безпросвітність нового дня. І — хтось же ж у цьому винен, не я ж сам. Так, важко не погодитися з Северином: українська влада упродовж тридцяти років упосліджувала не тільки його, а й учителів, військових, науковців. Власне, Революція гідності й була колективним протестом проти антисоціальної політики, але уявити Северина на Майдані важко (у романі, здається, немає жодної згадки про зиму 2013–2014-го, що дає знати: оповідана історія відбулася до того).

Але попри те, що Северина ніяк гіпотетично уявити і на антимайдані, він, у політичному сенсі, — диванна «вата». Інакше кажучи, йдеться про початкову стадію захворювання на ресентимент: перекладання причин власних негараздів на будь-кого, окрім себе, здебільшого на мітологізовану «державу». Головні симптоми цієї соціопсихічної хвороби — заздрість, мстивість та «безсилля, нездатність реагувати адекватно», як зазначає фахівець із ресентименту голландський філософ Сібе Шаап (Мстива отрута: Ріст невдоволення. — К.: Видавництво Жупанського, 2015). І далі цей автор каже: «Ресентимент здатен розвинути особливо підступну силу мислення... Ідеали вироджуються у варварські методи... Можливе стає доміантним над дійсним». Се-

■ КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

Народжений у танці:

ЩЕ ОДИН ПИСЬМЕННИК-МЕДИК

верин простує саме цим шляхом; ось він переживає раптову заміну його на приборотку іншим спеціалістом: «Сева стежив за сивим патанатомом і подумки чинив із ним услякі непривабливі дії, на які ніколи не наважився б у реальності».

Насправді — вже наважився. І почалося це раніше. Коли, переповнений негативними емоціями, навмисно переїжджає своєю автівкою kota. Навіть іще раніше — коли написав висновок про розтин, убивчий для колеги-хірурга-приятеля: написав так здебільшого тому, що підсвідомо заздрив, що той весь час безтурботно посміхається. Ну і, звісно, тому, що завідувач хірургії запідозрив його у незаконних маніпуляціях.

Далі — пошходинкове занурення у пекло із прийняттям кожної наступної пропозиції від навколomedичної мафії й манія переслідування на шляху до параної. Гойдалка перспектив — міражів і наглих, на рівному, зривів захопливих планів. Динаміка, щільність, безупинність змін — як водогін, що раптом луснув. Як скриня Пандори.

Часом це нагадує крутіський роман а ля «Дванадцять стільців» Ільфа-Петрова. Тут так само на кожному підйомі гойдалки «світ переливався оптимістичними барвами». Щоправда, Северин нагадує аж ніяк не Бендера й навіть не Іполита Матвійовича, він, радше, похмурий і ресентиментний отець Федір.

А ще «Танці з кістками» цілком слушно розглядати як «виробничий роман» (не кажучи вже про те, що кримінальні романи — апіорі всуціль «виробничі»). До певної міри це та сама класична «Лікарня» Артура Гейлі, хіба забагато передано перцю чилі.

Поєднати в одному тексті кримінальний, виробничий, крутіський та роман виховання — не кожному до снаги. Так динамічно мало хто стартував — хіба Валетов? Чи Івченко? Люко Дашвар? Горіха Зерня? Валерій Ананьев (Маркус)? До кожного(ї) на початках були претензії — перестороги (які принаймні першими трьома згаданими авторами подолані) — є вони і до Андрія Сем'янків. Ритм його оповіді сягає карколомного Браунового, але далі, схоже, виходить за

межі розумного (у літературному, звісно, значенні, бо в житті все може бути). Ден Браун знає, де поставити екшн на бодей коротку павзу, Андрій Сем'янків — поки що ні. Ну і, якщо порівнювати з американським автором, бажано більше персонажних рефлексій на, сказати б, ідейні теми.

Але це, вважай, і все «критичне невдоволення». Натомість — шире захоплення ерудицією автора (ще від його першої нефікшн-книжки). У деякого з читачів викликав несприяття фінал «Танців з кістками» — але ж це, вважай, той самий фінал, що і в «Мартіні Ідені» Джека Лондона. Та й на «Танці» можна подивитися, як на таку собі інверсію «Ідена», ні?

Наприкінці роману трапляється знакова фраза: «Якби Доник мав трохи більше досвіду в риторичі, він пішов би в контрактаку зустрічним уточненням. Але оскільки майстерності спілкування Северинові бракувало, він не міг навіть відмовитися». Це, власне, про Сократа, Аристотеля та Гайдеггера з їхнім спільним знаменником «мова — дім буття». Мовна недоосвіченість Северина увергає його у «так», коли б годилося сказати «ні». А ще це — про діагностичність, на чому й заснована його попередня книжка.

Коли прочитати першу книжку Андрія Сем'янків «Медицина доказова і не дуже» після «Танців з кістками», то виразно впадає в око: автор уже тоді був готовий до написання «медичних трилерів» супроти різного кшталту «антивакцинаторів» — як бездумних, так і кримінально мотивованих. «Медицина доказова і не дуже» — уже детектив. Той його різновид, що зветься внутрішнє (службове) розслідування. Кількість згорнутих майбутніх детективів тут — неміряна. Навіть на початку — лексика кримінального забарвлення у геть несподіваних місцях: «Фізичне тіло — це наше благословення і прокляття водночас. Біологічна в'язниця, у якій ми отримуємо інформацію з кількох невеличких вікон. Але іншого помешкання в нас поки немає».

«Медицина доказова і не дуже»

— це насамперед про піар усіх відтінків сірого і чорного — точнісінько, як у політиці. «Такі «схеми» лікування не мають нічого спільного з доказовою медициною, наукою, здоровим глуздом і людяністю... Світ диких методик, безглуздох призначень і некомпетентних спеціалістів». На початку одного з розділів автор пише: «Спойлер: якщо існує медично-наукове пекло, воно починається на цих сторінках». І далі — про те, як виявилось дешевше використати для досліджень не лабораторних мишей, а дітей із дитбудинку.

Здається, більшість суто медичних інвектив цієї книжки про фармако-економіку та «осіб з нерозкритими фінансовими інтересами», які здатні «практично на все, що можна придумати», — синопсиси майбутніх «трилерів» Сем'янків. Для пересічного читача це, схоже, навіть короткий шлях пробитися до розуміння. А ще, думається, наш автор цілком здатний до написання так званих іронічних детективів, де «кожен вибирає, як смітити грошима, сам», коли наперед відомо, що «це небезпечно, без доказово, але модно і стильно». А з почуттям гумору у пана Андрія все гаразд.

Не згадуватиму суто медичних порад/незгод автора — він вважає (і я також), що кожен пацієнт мусить бути сам відповідальним за згоду/незгоду з приписом лікаря (інша річ, чи той доктор вартий довіри). Таких колізій у книжці — переважна більшість. Але трапляються і виходи з прагматичні межі. Наприклад, історичні: «Винахід пеніциліну в Британії часів Другої світової війни став однією із заповук виживання мільйонів поранених і однією з причин величезної різниці людських втрат між советськими і союзними військами». Або більш сучасні: «Підігрівання антивакцинальної полеміки в США за допомогою російських ботовкидів — підтверджений факт. Це дуже зручно: сприяє поширенню інфекцій і розхитує соціальну сферу».

Ще раз: коли пан Сем'янків пише про те, що «всілякі мазі та гелі «з пептидами для хрящів і суглобів», які треба намазувати на хворе коліно, — просто за межами добра і зла з погляду науки і медицини», і що це «явище комерційне, а не наукове», — чекаймо наступних його романів, кримінальних чи іронічних. Ну, і ще від такого: «На планеті Земля 50% ліків призначаються неправильно... А одна з ключових проблем у призначеннях — надмірне захоплення уколами». На постсоветському просторі — найвищий показник ін'єкцій у світі, з дворазовим відривом від найближчого конкурента. Сем'янків свідчить: «Внутрішньом'язове введення рідко має переваги порівняно з пероральним. Але воно болуче й дорожче у 3–5 разів». Проте «фінансова вигода від уколів для лікарів більша, ніж від таблеток».

Насамкінець майже сократівське: «Що менше ліків людина приймає, то краще. Бо про медицину ми поки що знаємо далеко не все».

І насамсамкінець: Андрій Сем'янків сьогодні служить у прифронтовому шпиталі. ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

Григорій ХАТА

■ ХОКЕЙ

Казковий маршрут

Перед зимовою Універсіадою українська студентська збірна з хокею провела благодійний тур Канадою

■ ТАБЛО

Матчі студентської збірної України проти університетських команд Канади.

«Саскачеван Хаскіз» — Україна — 2:0 (2:0, 0:0, 0:0), «Калгарі Дінос» — Україна — 3:1 (0:0, 2:1, 1:0), «Голден Берз» — Україна — 5:1 (3:0, 1:1, 1:0), «Манітоба Бізонс» — Україна — 1:5 (0:1, 0:3, 1:1).

Із користю для справи

Головний тренер української збірної переконаний, що вітчизняні хокеїсти отримали від канадських університетських команд безкоштовний майстер-клас на вкиданнях, у володінні ключкою, швидкості мислення та гри в пас. «На жаль, ми відстаємо від канадців у всіх базових аспектах хокею — катанні, техніці та прийнятті рішень. Проте проведення таких матчів — величезна користь та досвід для нашого хокею. Сподіваюся, після таких повчальних зустрічей хлопці швидше зрозуміють, що таке хокей і в якому напрямі слід рухатися далі», — розповів Шахрайчук.

Загалом цей коментар очільника «синьо-жовтих» стосувався їхньої першої гри канадського туру — проти хокеїстів «Саскачеван Хаскіз» (0:2). Тоді, втомлені 52-годинним переїздом з України до Канади, українські гравці були далекі від своїх оптимальних кондицій.

Проте, як видно, за короткий час вони обросли неоціненним досвідом, який, без сумніву, дозволить їм у майбутньому міцніше стояти на ковзанах. У контексті найближчого майбутнього найбільш принциповим під час канадського туру для української збірної та її очільника був поєдинок проти «Калгарі Дінос» — команди, 19 гравців якої незабаром захищатимуть кольори канадської збірної на Універсіаді-2023 і з якою українській команді доведеться грати перший поєдинок у Лейк-Плесіді.

Перед від'їздом до Північної Америки Шахрайчук попереджав підопічних про рішучу готовність збірної Канади максимально добре зіграти на Універсіаді й дуже остерігався того, аби його хлопці не програли законодавцям хокейних мод в офіційному матчі з двозначною різницею.

Під час благодійного турне вітчизняні хокеїсти провели доволі непоганий поєдинок проти «Калгарі Дінос» (1:3), спромігшись навіть першими відкрити рахунок у матчі. Утім довго утримувати лідерство в матчі «синьо-жовті» не змогли, хоча й багато закинути супернику не дозволили. При цьому довгий час перевага господарів мала мінімальний характер, а українські хокеїсти до останньої хвилини

Справжнє диво

Турне, прокладене між містами Західної Канади — Саскатун, Калгарі, Едмонтон та Вінніпег, окрім спортивної складової, мало також і гуманітарне спрямування. Гроші, отримані від продажу квитків, спрямують на підтримку українських біженців та дитячо-юнацького хокею в Україні. Водночас виконавчий директор ФХУ Олександра Слатвицька сподівається, що турне Hockey Can't Stop Tour послужить початком великої хокейної дружби між Україною та Канадою на довгі роки: «Сподіваюся, що це не лише про добру підготовку до Універсіади та збір фінансів для гуманітарної допомоги українцям. Вірю, що цей тур стане початком більш тісних взаємозв'язків між двома країнами». За її словами, ніхто в Україні й уявити не міг, що ФХУ вдасться організувати такий масштабний проєкт, особливо в умовах війни.

«Це неймовірний досвід. Прекрасні ари, багато вболівальників. Отримавши можливість грати на спортивних майданчиках, де свої матчі проводять команди НХЛ, почувалася як у казці, — зазначив форвард «синьо-жовтих» Гліб Кривошапкін. — Ми не маємо в Україні арен такого рівня. Для багатьох із нас це справді якість диво».

Заключний матч канадського турне українська збірна провела у Вінніпезі, на 15-тисячній арені «Канада Лайф Сентр», де свої домашні поєдинки грає команда НХЛ «Вінніпег Джетс». На матч проти університетської команди «Манітоба Бізонс» організатори продали понад сім тисяч квитків, і це був абсолютний квитковий рекорд української збірної під час Hockey Can't Stop Tour. Вінніпег має велику українську спільноту, відтак на матчі очікували близько чотирьох тисяч українців. «Наставники допомагають нам бути сильними ментально. Не хвилюватися через велику глядацьку аудиторію, а лише показувати нашу найкращу гру на шляху до перемоги», — розповів Кривошапкін.

Команді Шахрайчука неабияк хотілося перервати серію з трьох поразок поспіль, і, на диво хокейної спільноти, їй удався неймовірний матч.

Попри те, що в опонентах був один із лідерів Студентської ліги Канади, синьо-жовта збірна показала напрочуд успішну гру, котра завершилася розгромом місцевих «Бізонів» — 5:1. Вочевидь, уроки майстерності від канадських університетських команд принесли підопічним Шахрайчука неабияку користь, і на старт Універсіади в Лейк-Плесіді вони вийдуть із добрим багажем практичних знань та запасом хороших позитивних емоцій.

У Калгарі для вітчизняних збірників господарі організували насичену культурно-спортивну програму з походом на великий хокей за участі місцевої команди НХЛ «Калгарі Флеймз».

основного часу намагалися вирівняти становище.

Загалом, до українських хокеїстів у Калгарі господарі були дуже гостинні. У перший день нового року вони організували для хлопців з України похід на великий хокей: подавали їм безкоштовні квитки на поєдинок регулярного чемпіонату НХЛ між «Калгарі Флеймз» та «Ванкувер Кенакс» і презентували кожному нашому збірнику фірмову «джерсі» знаного місцевого клубу.

«Ми дуже раді приймати збірну України U25 і цінуємо нагоду допомогти зібрати кошти на потреби юних українських хокеїстів. Це великий виклик для нашої команди у час, коли ми готуємося до другої половини сезону. Це почесно — бути частиною цього туру зі збору коштів», — сказав головний тренер «Калгарі Дінос» Марк Гавелл.

До наступного поєдинку благодійного туру, котрий проходив в Едмонтоні, українська збірна підійшла достатньо втомленою. Команді Шахрайчука, котра грала третю за п'ять днів гру, відверто бракувало свіжості. Натомість «Голден Берз» із Едмонта легко та невимушено реалізували свої голеві нагоди, п'ять разів уразивши ворота української команди.

До слова, хокейна спільнота Едмонта також дуже активно діяла в рамках гуманітарної програми Hockey Can't Stop Tour. Так, під час поєдинку регулярного чемпіонату НХЛ за участі «Едмонтон Ойлерз» та «Нью-Йорк Айлендерс» відбулася акція під гаслом «Стоїмо разом з Україною», котра передбачала церемонію вкидання шайби з українськими сім'ями, які нещодавно переїхали до Канади, й виконання національного Гімну України українським чоловічим хором Едмонта англійською та українською мовами. Окрім того, керівництво «Ойлерз» організувало серед місцевих шанувальників

У першому поєдинку свого університетського турне Канадою — проти «Саскачеван Хаскіз» — українські хокеїсти отримали безкоштовний майстер-клас від місцевих студентів.

Передматчеві церемонії кидання шайби з українськими сім'ями, які нещодавно переїхали до Канади, мали традиційний характер під час Hockey Can't Stop Tour.

Фото з сайту ФХУ.

хокею лотерею, кошти від якої підуть на підтримку гуманітарних ініціатив Українсько-канадського конгресу Альберти.

«Наш клуб солідарний з народом України. Людські страждання в Україні вражають. В Альберті проживають понад 345 тисяч людей українського походження. Вони — наші друзі та сусіди, їхня культура та традиції є значною частиною нашої спільноти тут, у Нафтовій країні. Ми заохочуємо, щоб усі жителі Альберти об'єдналися

на підтримку гуманітарних зусиль в Україні, у часи, коли вони цього потребують найбільше», — сказав віцепрезидент «Ойлерз» Тім Шиптон.

...А після матчу в Едмонтоні синьо-жовта збірна переїхала до Вінніпега. Отримавши достатньо часу на перепочинок та відновлення, підопічні Шахрайчука яскраво завершили своє канадське турне. А далі на українських хокеїстів уже чекають офіційні матчі на Універсіаді в США. ■

Руслан Маліновський
півзахисник ФК «Марсель» (Франція) та
національної збірної України

«Я з честю носитиму футболку «Марселя». Пристрасть, повага, прагнення перемоги. Я обіцяю завжди грати серцем».

Олексій ПАВЛИШ

■ ТЕНІС

Через терни до зірок

Українські тенісисти стартують у кваліфікації Відкритого чемпіонату Австралії

Головною подією на старті нового тенісного сезону, безперечно, є Відкритий чемпіонат Австралії, на якому, до речі, у нейтральному статусі зможуть зіграти представники РФ і Білорусі. Незадовго до старту турніру посол України в Австралії Василь Мірошніченко намагався переконати організаторів «АО» в тому, що неважливо, під яким прапором виступають російські спортсмени, оскільки він усе одно заплямований українською кров'ю, і просив відсторонити їх від змагань.

«Ми знаємо, як важливо для росії, щоб її спортсмени виступали. Там справді приділяють велику увагу виступам власних спортсменів, і це майже продовження їхньої зовнішньої політики. Вони не можуть брати участь у жодних міжнародних змаганнях, особливо в демократичних країнах. Я прошу, щоб Tennis Australia переглянув свою позицію і послав рішучий сигнал кремлю, заборонивши грати тенісистам з РФ», — наголосував Мірошніченко.

Утім організатори «АО» залишилися зі старою думкою, й цього тижня, не змінивши турнірної сітки, на кортах у Мельбурні вже проводять матчі кваліфікації. Поєдинки ж основного раунду розпочнуться з 16 січня.

За право зіграти в «основі» австралійського «шолома» зіграють чотири представники України. У жіночому розряді до кваліфікації заявили Леся Цуренко, яка, попри перманентні проблеми з ліктем, продовжує своє повернення до топ-100 рейтингу, і Катаріна Завацька, яка, перебуваючи у четвертій сотні таблиці про ранги, скористалась захищеним рейтингом. Знову спробує пробитись до основи і Дар'я Снігур, яка торік здивувала світ, обігравши на старті US Open експершу ракетку світу і чемпіонку «шоломів» Сімону Халеп.

Підготовку до Australian Open наші «кваліфаєрки» провели по-різному. Якщо Завацька вирішила відкрити свій змагальний рік одразу на кортах «мейджора», то Леся і Дар'я зіграли на турнірі ITF W60 у Канберрі. Снігур поступилась уже в першому колі, а Цуренко дійшла до півфіналу, з якого знялась через проблеми з ліктем.

Натомість Леся успішно стартувала у кваліфікації «шолома», не залишивши жодних шансів японці Юкі Наїто: 6:2, 6:1. Далі українка зіграє проти іспанки Альони Большової.

Єдиним же представником українського тенісу в чоловічій сітці буде Олексій Крутих. 22-річний тенісист наприкінці минулого сезону виграв «челенджер» у Валенсії, завдяки чому піднявся у рейтингу на рекордну для себе 185-ту позицію, котра і дала право вперше у кар'єрі заявитися на «шолом». Перед стартом Australian Open Крутих провів свої перші професійні матчі на австралійських кортах, програвши у фіналі відбору на «челенджері» у Канберрі.

А от перший поєдинок Олексія на «мейджорах» вийшов вдалим: Крутих у двох сетах на старті відбору Australian Open обіграв американця Стефана Козлова (7:5, 6:2).

Окрім «кваліфаєрів», в основній жіночій сітці гарантовано виступлять Ангеліна Калініна, Марта Костюк, Катерина Байндл і Даяна Ястремська. Калініна, яка ще у грудні завдяки перебуванню у топ-40 гарантувала собі місце в основі, на старті сезону поступилась у першому колі білорусці Азаренко

Олексій Крутих із перемоги стартував на дебютному турнірі «Великого шолома».
Фото: Великий теніс України.

на турнірі WTA 500 в Аделаїді. А цього тижня Ангеліна грає на змаганнях категорії WTA 250 у Хобарті.

Марта ж в Аделаїді зіграла краще, вигравши чотири матчі поспіль: стартувавши з кваліфікації, 20-річна українка пробилась до чвертьфіналу, обігравши на шляху чинну чемпіонку Уімблдону Єлену Рибакіну з Казахстану. Вийти до півфіналу Марті завадила друга ракетка світу, представниця Тунісу Онс Жабер. Завдяки вдалий серії Костюк піднялась у рейтингу одразу на 12 сходинок (на 57-ме місце).

А Байндл і Завацька, які пе-

ребувають на межі топ-100, до останнього чекали можливості потрапити до основи: для цього треба було, аби хтось із теністок із вищим рейтингом знявся з турніру. Зрештою, так і сталося: останньою отримала заповітну путівку Даяна після відмови грати в Австралії титулованої Наомі Осаки.

Після надзвичайно вдалого попереднього сезону високі очікування перед австралійським «шоломом» від українсько-латвійської пари Людмила Кіченюк/Альона Остапенко. Люда, яка йде 9-ю у парному рейтингу, в тандемі з Альоною розпочала сезон із півфіналу в Аделаїді.

На такому ж турнірі цього тижня дует встиг обіграти Марту Костюк у парі з грузинкою Калашніковою — 6:0, 6:1.

На старті сезону є в Україні вже і перший титул: чемпіонкою турніру ITF W40 стала Катерина Володько (до заміжжя — Бондаренко). Чемпіонка парного Australian Open-2008 була найсильнішою на турнірі в Таїланді. Таким чином, українка здобула сьомий трофей у кар'єрі та п'ятий — на рівні ITF. Завдяки тріумфу Катерина піднялась у рейтингу одразу на 63 сходинки (у топ-260), що тепер дасть змогу грати у кваліфікаціях турнірів WTA та «шоломів». ■

■ КАДРИ

Горизонт нових можливостей

Півзахисник національної збірної України гратиме в одному чемпіонаті з кращими футболістами нещодавнього «мундіалю»

Григорій ХАТА

Якщо епопея з переходом Михайла Мудрика з «Шахтаря» до «Арсеналу» знову зтягується й керівництво «гірників» намагається виторгувати за свого талановитого футболіста максимально близьку до раніше окреслених 100 млн доларів ціну, то питання пошуку Русланом Маліновським нового для себе клубу вже вирішилося.

Планувалося, що нинішнє зимове трансферне вікно 30-річний півзахисник збірної України використає для переїзду з Серії А до англійської прем'єр-ліги, однак заключну угоду «Аталанта» підписала з французьким «Марселем».

Умови укладеного з фран-

цузами контракту передбачають, що переїзд Маліновського на «Велодром» відбудеться на умовах піврічної оренди, після котрої французький клуб має здійснити обов'язковий викуп за 10 млн євро з додатковим бонусом у розмірі 3 млн.

«Я з честю носитиму футболку «Марселя». Пристрасть, повага, прагнення перемоги. Я обіцяю завжди грати серцем. Побачимся на «Велодромі», — підписав французькою своє фото з клубної презентації Руслан.

Зазначимо, що після 17 турів нова команда Маліновського посідає в чемпіонаті Франції третє місце, відстаючи на вісім пунктів від лідера перегонів — «ПСЖ», за

У «Марселі» Руслан Маліновський обіцяє грати з пристрасстю та серцем.
Фото з сайту sport.ua.

який, нагадаємо, грають двоє найкращих футболістів нещодавнього «мундіалю» — Мессі та Мбаппе. До слова,

в «Марселі», як і в «Аталанті», український півзахисник носитиме футболку з номером «18». Працюватиме ж

під керівництвом 44-річного хорватського спеціаліста Ігора Тудора.

«Ми хотіли отримати Руслана цього літа, це була наша мета. У нас вийшло. Маліновський сильний на останніх тридцяти метрах, у нього гарне бачення гри, хороша нога. Мені подобається, як він інтерпретує футбол», — так оцінив нове придбання наставник «Марселя».

Водночас в «Аталанті» вказали подяку українцеві за роки, проведені в Бергамо, й пояснили, чому вирішили попрощатися з футболістом. «Ми дякуємо йому за те, що він зробив за час перебування в «Аталанті». З'явилася можливість — і ми нею скористалися. Руслан грає на позиції, де ми маємо достатньо виконавців, тому ми погодилися на трансфер», — зазначив спортивний директор бергамасків Тоні Д'Аміко. ■

ЗІРКОВЕ ЖИТТЯ

Як виняток

Кріштіану Роналду дозволили жити разом із Джорджиною Родрігес у Саудівській Аравії, незважаючи на закон

Марія ТКАЧЕНКО

Саудівська Аравія має намір знехтувати своїми законами, щоб дозволити Кріштіану Роналду жити з Джорджиною Родрігес, що наразі заборонено пересічним громадянам.

За повідомленнями іспанського інформаційного агентства EFE, уряд Саудівської Аравії закриває очі на те, що пара живе разом, не одружена. «Хоча закони, як і раніше, забороняють співмешкати парам без шлюбного контракту, влада почала запліщувати на це очі й нікого не переслідує. Звісно, ці закони використовують, коли виникає проблема чи вчиняється злочин», — каже юрист.

Щоб Джорджина змогла перебувати в Саудівській Аравії, треба, щоб клуб узяв її на якусь роботу, або вона оформлятиме собі туристичну візу, за якою зможе перебувати в країні не більше трьох місяців.

Не виключено, що заради Кріштіану Роналду його пасії буде видано дипломатичну візу, яка не обмежує термін перебування в Саудівській Аравії.

Зірка футболу тепер гратиме за «Аль-Наср». Ця інформація з'явилася на офіційній сторінці саудівського клубу в забороненій соцмережі.

До 2016 року в Кріштіану було безліч дівчат, зазвичай модельної зовнішності. Наприклад, у 2007 році — Джемма Аткинсон — модель та актриса. У 2016-му — Дезіре Кордеро — Міс Іспанія 2014 року.

У 2016 році також стало публічно відомо про нову подругу Кріштіану Роналду. Нею виявилася звичайна продавчиня модельного одягу

Кріштіану Роналду та Джорджина Родрігес.
Фото з сайту tsn.ua.

Джорджина Родрігес, про яку нічого не було відомо до зустрічі з футболістом. З цього моменту для Роналду сім'я'я опинилася на першому місці.

Пара ще не розписалася офіційно, але взимку 2022-го Роналду в інтерв'ю прокоментував можливе весілля.

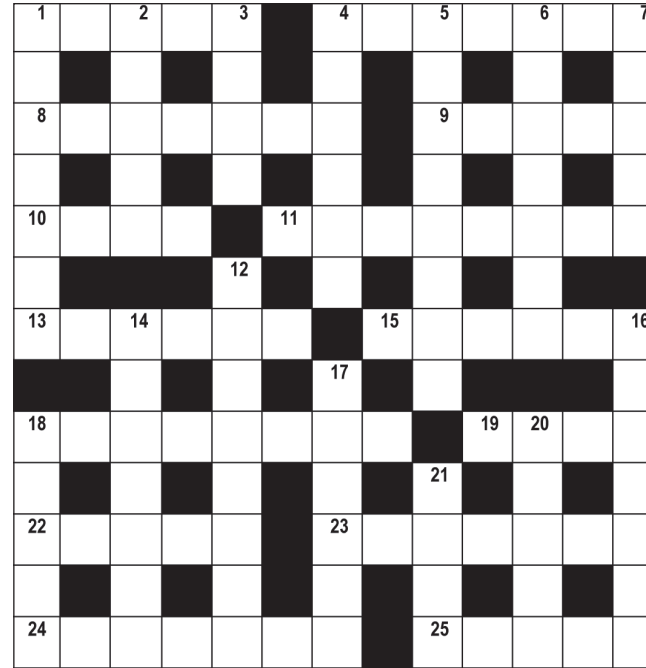
Нагадаємо, вперше про роман Роналду та Родрігес заговорили в грудні 2016 року, коли пару помітили під час футбольного матчу «Реала» з «Депортіво». Пізніше вони з'явилися разом в одному з модних салонів Мадрида та паризькому Діснейленді.

Наприкінці весни з'явилися чутки про вагітність Джорджини, які пізніше підтвердив сам Роналду та фотографії папараці. На почат-

ку серпня 2017-го іспанське видання Mundo Deportivo повідомило, що пара чекає на дівчинку. 12 листопада Кріштіану Роналду став батьком четверте. Джорджина Родрігес подарувала йому дочку: мала отримала ім'я Алана Мартіна, як і планувалося.

Зараз Родрігес щаслива, але не приховує, що їй довелося багато чого випробувати на собі. «Я знаю, що означає не мати нічого. І що означає мати все», — наголосила обраниця футболіста.

Кріштіану ж розповів, що з першого погляду закохався в дівчину, яку побачив у магазині. «Вона вже закінчила роботу, і мої почуття спалахнули миттєво. Саме тоді вона застрягла в моїй голові», — згадує спортсмен. ■

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №2

По горизонталі: 1. Луговий чи болотний птах. 4. Козацький або православний прапор із зображенням Ісуса Христа. 8. Вимощена камінням чи заасфальтована пішохідна зона обабіч дороги. 9. Ім'я померлого блазня із драми Шекспіра «Гамлет», чий череп тримав у руках головний герой. 10. Ім'я відомого східного поета і філософа, чий рубаї так люблять усі цитувати. 11. Накриття з легкої тканини над ліжком. 13. «Там біля... калина росте, мамині очі чекають тебе. Сива у розпачі плаче, сина все чекає — та в Бога вже його душа» (пісня). 15. Мусульманський мандрівний чернець-жебрак. 18. Добровільний помічник армії, один із гарантів міцності українського тилу. 19. Узбецька національна страва. 22. Велотаксист в Індії. 23. Комедія Миколи Гоголя. 24. Мікроб, який викликає одну з відомих венеричних хвороб. 29. Шанобливе звертання до знатної жінки в Італії, Іспанії, Португалії.

По вертикалі: 1. Чобіт із високою халявою, за коліно. 2. Чеська національна валюта. 3. «Терпи, терпи — терпець тебе шліфує» (автор слів, відомий поет і дисидент, що народився напередодні Різдва). 4. Французький фізик, лауреат Нобелівської пре-

мії, що народився в місті Дубровиця на Рівненщині. 5. Кінний поліцейський в Америці. 6. Містечко на Волині. 7. Мотузка із зашморгом. 12. Річка в Канаді та на Алясці, на берегах якої вирувала «золота лихоманка». 14. Морський птах із мішком під дзьобом. 16. Шматок сала, підсмажений на сковорідці. 17. Мелодія Миколи Леонтовича, яка стала найпоширенішою різдвяною мелодією у світі. 18. Російський солдат для українського. 20. Одна з основних амінокислот, що входить до складу білків. 21. Фактурна шерстяна тканина, з якої шиють пальта та костюми. ■

Кросворд №1 від 4 січня

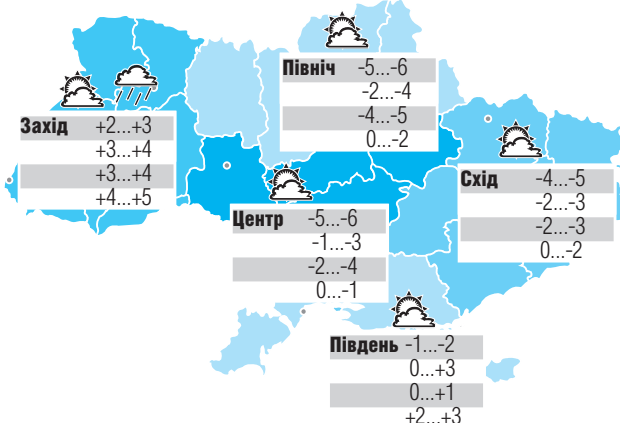

ПОГОДА

13–14 січня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно, невеликий сніг. Вітер південно-східний. Температура вночі -3...-4, удень -2...-3. Післязавтра вночі -2...-3, удень +2...-1.

Курорти Карпат: хмарно, невеликий сніг.
Славське: вночі 0...+1, удень 0...+3.
Яремче: вночі 0...+1, удень 0...+3.
Міжгір'я: вночі 0...-2, удень 0...+3.
Рахів: вночі 0...+1, удень 0...+2.

ПРИКОЛИ

Нова Пошта і Укрпошта так змагаються між собою, хто перший заїде в деокуповане місто, що одного разу приїдуть туди раніше за ЗСУ.

— Слухай, а чому ми стільки били по Антонівському мосту, щоб він став непрохідним, а по кримському один раз — і все, секції повипадали?
— Бо Антонівський будували українці.

У бункері сидять путін, кадіров, шойгу, лавров і щось дуже активно обговорюють. Заходить Залужний і каже:
— Вибачте, я змушений вас перебити.

Для економії тепла та електроенергії всім неодруженим чоловікам рекомендується переселитися до незаміжніх жінок.

У Криму розпочався опалювальний сезон. Кочегарять так, що аж чортам душно.

Росія вимагає скликати Раду Безпеки ООН.

— Обіцяли наступати на Херсон, а самі полізли на Ізюм. Так не чесно, — заявив небезня.

70 років росіян лякає образ Бандери. Наступні 70 років вони будуть казиритись від прізвища Залужний.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. 3009002
«Видавничий дім
«Високий Замок» — у Львові
Зам. блок №2
Верстка та виготовлення
фотоформ —
комп'ютерний центр
редакції «УМ»,
Газета виходить
щосередини
Тираж 86734